Savon ammattiopisto, Liiketoiminnan perustutkinto, voimassa 1.8.2026 alkaen

Savon ammattiopisto, Liiketoiminnan perustutkinto, voimassa 1.8.2026 alkaen

Savon ammattiopistossa liiketoiminnan perustutkinnossa voi opiskella keskittyen asiakaspalvelun ja myynnin, markkinoinnin, taloushallinnon tai palkanlaskennan ja henkilöstöhallinnon teemoihin. Tarkemman kuvan näistä opintopoluista löydät tämän toteutussuunnitelman opintopolut-osiosta. Kansainvälisyys on luonnollinen osa uutta opetussuunnitelmaa ja Savon ammattiopistolla on laaja kansainvälinen yhteistyöverkosto, jota hyödyntäen voimme järjestää opiskelijoille monipuolisia työssäoppimis- ja opiskelujaksoja eri puolilla maailmaa. Digitaalisuuden merkitys sekä opinnoissa että työelämässä on yhä kasvava ja käytännössä se näkyy esim. tekoälyn hyödyntämisenä, etäopetuksena tai nykyaikaisina ohjelmistovalintoina.

Valmistut liiketoiminnan perustutkinnosta merkonomiksi ja sinulla on asiakaslähtöistä liiketoimintaosaamista, viestintä- ja vuorovaikutusosaamista, kielitaitoa sekä talouden hallinnan perusosaamista. Merkonomi toimii erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä ja verkostoituu ammatillisesti. Hänellä on perusvalmiudet yrittäjyyteen ja valmiudet kehittyä lähiesihenkilötehtäviin. Tutkinnon suorittaneella on valmiudet uusien tuotteiden ja palveluiden sekä asiakaskokemuksen kehittämiseen ja lisäksi hän huomioi työssään kestävän kehityksen vaatimukset.

Savon ammattiopiston UrheiluAmiksessa voit yhdistää ammatillisen opiskelun ja tavoitteellisen urheiluharjoittelun. Olemme Olympiakomitean huippu-urheiluverkostoon kuuluva oppilaitos, jossa tuemme urheilevan opiskelijan pyrkimyksiä kokonaisvaltaisesti. Liiketoiminnan perustutkinnon urheilijan polun kuvauksen näet myös opiskelupolut-osiosta.

Savon ammattiopistossa voit suorittaa kaksoistutkinnon sekä hakeutua ammattikorkeakoulun väyläopintoihin perustutkinnon viimeisen opiskeluvuoden ajaksi.

Nimi	Savon ammattiopisto, Liiketoiminnan perustutkinto, voimassa 1.8.2026 alkaen
Perusteen nimi	Liiketoiminnan perustutkinto
Päätösnumero	§21 / 4.11.2026
Hyväksyjä	Esa Juvonen
Päätöspäivämäärä	4.11.2026
Voimaantulopäivämäärä	4.11.2026
Pdf luotu	4.11.2026

SISÄLTÖ

1. Opiskelupolut. 1
   1.1. Taloushallinto. 1
   1.2. Henkilöstöpalvelut. 3
   1.3. UrheiluAmis-polku. 5
   1.4. Myynti ja markkinointi 1. 7
   1.5. Myynti ja markkinointi 2. 9
2. Tutkinnon osat. 12
   2.1. Liiketoimintaympäristössä toimiminen (107448). 12
   2.2. Asiakaspalvelu (107442). 15
   2.3. Asiakkuuksien hoitaminen (107445). 18
   2.4. Asiakaskokemuksen kehittäminen (107453). 22
   2.5. Digitaalisessa kaupassa toimiminen (107456). 24
   2.6. Finanssipalvelut (107455). 27
   2.7. Jaksotuskirjaukset (107462). 29
   2.8. Kassapalvelut (107439). 31
   2.9. Kiertotaloustoiminnot (107438). 34
   2.10. Kirjastopalvelut (107459). 36
   2.11. Kirjanpito (107451). 38
   2.12. Kirjaston tieto- ja opastamispalvelut (107440). 42
   2.13. Laskutus ja myyntireskontra (107446). 44
   2.14. Liiketoiminnan varastotoiminnot (107449). 48
   2.15. Markkinointiviestintä (107450). 50
   2.16. Myymälässä toimiminen (107369). 53
   2.17. Myyntityö (107452). 56
   2.18. Ostoreskontra (107460). 60
   2.19. Palkanlaskenta (107447). 62
   2.20. Sisäiset palvelut ja tiedon käsittely (107457). 65
   2.21. Tapahtumajärjestelyt (107454). 68
   2.22. Tuloverotus ja tilinpäätösasiakirjat (107461). 70
   2.23. Tuote- ja palveluneuvonta (107441). 73
   2.24. Tuotekeräily (107458). 76
   2.25. Visuaalinen myyntityö (107444). 79
   2.26. Huippuosaajana toimiminen (108350). 83
   2.27. Ilmastovastuullinen toiminta (108349). 85
   2.28. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen (106734). 88
   2.29. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (106731). 92

2.30. Yritystoiminnan suunnittelu (106732). 95
2.31. Yrityksessä toimiminen (106733). 98
2.32. Aktiivinen toimija yhteiskunnassa ja työelämässä (106736). 101
2.33. Työelämän tekoälytaidot (106739). 104
2.34. Projektin toteutus (106740). 106
2.35. Monikulttuurisessa työyhteisössä toimiminen (106737). 108
2.36. Alan osaajaksi suomalaiseen työelämään (106738). 111
2.37. Työelämän digitaidot (1051). 113
2.38. Yrittäjyysstartti (1050). 116
2.39. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (108357). 118
2.39.1. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi (VVAI26). 118
2.39.2. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä (VVAI26). 121
2.39.3. Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi (VVTK26). 124
2.39.4. Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä (VVVK26). 126
2.39.5. Toiminta digitaalisessa ympäristössä (VVTD26). 129
2.39.6. Taide ja luova ilmaisu (VVTL26). 132
2.39.7. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi (VVAI26). 134
2.39.8. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä (VVAI26). 137
2.39.9. Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi (VVTK26). 140
2.39.10. Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä (VVVK26). 142
2.39.11. Toiminta digitaalisessa ympäristössä (VVTD26). 145
2.39.12. Taide ja luova ilmaisu (VVTL26). 148
2.40. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (108356). 150
2.40.1. Matematiikka ja matematiikan soveltaminen (MLMA26). 150
2.40.2. Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen (MLFK26). 152
2.40.3. Matematiikka ja matematiikan soveltaminen (MLMA26). 155
2.40.4. Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen (MLFK26). 158
2.41. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (108358). 160
2.41.1. Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen (YTYK26). 161
2.41.2. Työelämässä toimiminen (YTTT26). 163
2.41.3. Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (YTOU26). 166
2.41.4. Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta (YTYY26). 168

2.41.5. Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen (YTLTTH26). 170
2.41.6. Kestävän kehityksen edistäminen (YTKK26). 173
2.41.7. Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen (YTYK26). 176
2.41.8. Työelämässä toimiminen (YTTT26). 178
2.41.9. Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen (YTLTTH26). 181
2.41.10. Kestävän kehityksen edistäminen (YTKK26). 184

1. Opiskelupolut

1.1. Taloushallinto

Taloushallinnon opiskelupolulta valitset 105 osaamispistettä ammatillisia valinnaisia tutkinnon osia. Työssäoppiminen voi tapahtua tilitoimistoissa, palvelukeskuksissa, isännöintitoimistoissa tai yrityksissä, joissa osa taloushallinon tehtävistä hoidetaan omana työnä. Digitaalisuuden lisääntyessä asiakkuuksien hoito ja vuorovaikutustaidot ovat tärkeä osa taloushallinnon osaajan tehtäväkuvaa. Savon ammattiopistossa on käytössä Procountor-taloushallinnon ohjelma.

Taloushallinto

Ammatilliset tutkinnon osat 145 osp
Merkonomi 145 osp
Pakolliset tutkinnon osat 40 osp
Liiketoimintaympäristössä toimiminen (107448) 25 osp
Asiakaspalvelu (107442) 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 105 osp
Asiakkuuksien hoitaminen (107445) 15 osp
Jaksotuskirjaukset (107462) 15 osp
Kirjanpito (107451) 30 osp
Palkanlaskenta (107447) 30 osp
Tuloverotus ja tilinpäätösasiakirjat (107461) 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp *Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa ammatillisissa tutkinnon osissa.*
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp *Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.*
Korkeakouluopinnot 5-15 osp *Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.*
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Yhteiset tutkinnon osat 35 osp
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (108357) 11 osp
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (108356) 6 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (108358) 9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy. Valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla:

- *tutkinnon perusteissa määrättyjä kolmen osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, ja/tai*
- *koulutuksen järjestäjän päättämiä 1-9 osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.*

Lisäksi valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

1.2. Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluiden opiskelupolulla valitset 105 osaamispistettä ammatillisia valinnaisia tutkinnon osia. Työssäoppiminen voi tapahtua erilaisissa yrityksissä laskutuksen, palkanlaskennan ja toimiston erilaisissa työtehtävissä. Lisäksi asiakkuuksien hoitaminen on keskeinen osa HR-tehtäväkenttää.

Henkilöstöpalvelut

Ammatilliset tutkinnon osat 145 osp
Merkonomi 145 osp
Pakolliset tutkinnon osat 40 osp
Liiketoimintaympäristössä toimiminen (107448) 25 osp
Asiakaspalvelu (107442) 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 105 osp
Asiakkuuksien hoitaminen (107445) 15 osp
Asiakaskokemuksen kehittäminen (107453) 15 osp
Laskutus ja myyntireskontra (107446) 15 osp
Ostoreskontra (107460) 15 osp
Palkanlaskenta (107447) 30 osp
Sisäiset palvelut ja tiedon käsittely (107457) 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp *Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa ammatillisissa tutkinnon osissa.*
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp *Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.*
Korkeakouluopinnot 5-15 osp *Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.*
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Yhteiset tutkinnon osat 35 osp
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (108357) 11 osp
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (108356) 6 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (108358) 9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy. Valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla:

- *tutkinnon perusteissa määrättyjä kolmen osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, ja/tai*
- *koulutuksen järjestäjän päättämiä 1-9 osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.*

Lisäksi valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

1.3. UrheiluAmis-polku

Urheilijan polulla opintosi kertyvät ammatillisista pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista sekä urheiluvalmennuksesta saamillasi osaamispisteillä.

UrheiluAmis-polku

Ammatilliset tutkinnon osat 145 osp
Merkonomi 145 osp
Pakolliset tutkinnon osat 40 osp
Liiketoimintaympäristössä toimiminen (107448) 25 osp
Asiakaspalvelu (107442) 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 105 osp
Asiakkuuksien hoitaminen (107445) 15 osp
Asiakaskokemuksen kehittäminen (107453) 15 osp
Myyntityö (107452) 30 osp
Tapahtumajärjestelyt (107454) 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu (106732) 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp *Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa ammatillisissa tutkinnon osissa.*
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp *Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.*
Korkeakouluopinnot 5-15 osp *Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.*
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Yhteiset tutkinnon osat 35 osp
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (108357) 11 osp
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (108356) 6 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (108358) 9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy. Valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla:

- *tutkinnon perusteissa määrättyjä kolmen osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, ja/tai*
- *koulutuksen järjestäjän päättämiä 1-9 osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.*

Lisäksi valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

1.4. Myynti ja markkinointi 1

Myynti ja markkinointi 1 opiskelupolulla valitset 105 osaamispistettä ammatillisia valinnaisia tutkinnon osia. Työssäoppiminen voi tapahtua vähittäiskaupan, erikoiskaupan tms. eri yksiköissä myynnin ja asiakaspalvelun työtehtävissä.

Myynti ja markkinointi 1

Ammatilliset tutkinnon osat 145 osp
Merkonomi 145 osp
Pakolliset tutkinnon osat 40 osp
Liiketoimintaympäristössä toimiminen (107448) 25 osp
Asiakaspalvelu (107442) 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 105 osp
Digitaalisessa kaupassa toimiminen (107456) 15 osp
Liiketoiminnan varastotoiminnot (107449) 15 osp
Myymälässä toimiminen (107369) 15 osp
Myyntityö (107452) 30 osp
Tuote- ja palveluneuvonta (107441) 15 osp
Visuaalinen myyntityö (107444) 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp *Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa ammatillisissa tutkinnon osissa.*
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp *Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.*
Korkeakouluopinnot 5-15 osp *Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.*
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Yhteiset tutkinnon osat 35 osp
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (108357) 11 osp
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (108356) 6 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (108358) 9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy. Valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla:

- *tutkinnon perusteissa määrättyjä kolmen osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, ja/tai*
- *koulutuksen järjestäjän päättämiä 1-9 osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.*

Lisäksi valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

1.5. Myynti ja markkinointi 2

Myynti ja markkinointi 2 opiskelupolulla valitset 105 osaamispistettä ammatillisia valinnaisia tutkinnon osia. Työssäoppiminen voi tapahtua erilaisissa yrityksissä myynnin ja asiakkuuksien hoidon tehtävissä ja työssäoppimispaikaksi soveltuu erinomaisesti erikoiskaupan toimipiste esim. huonekaluliike, autokauppa, kirjakauppa, urheilukauppa tms.

Myynti ja markkinointi 2

Ammatilliset tutkinnon osat 145 osp
Merkonomi 145 osp
Pakolliset tutkinnon osat 40 osp
Liiketoimintaympäristössä toimiminen (107448) 25 osp
Asiakaspalvelu (107442) 15 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 105 osp
Asiakkuuksien hoitaminen (107445) 15 osp
Asiakaskokemuksen kehittäminen (107453) 15 osp
Markkinointiviestintä (107450) 30 osp
Myyntityö (107452) 30 osp
Tapahtumajärjestelyt (107454) 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp *Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa ammatillisissa tutkinnon osissa.*
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp *Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.*
Korkeakouluopinnot 5-15 osp *Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.*
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Yhteiset tutkinnon osat 35 osp
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (108357) 11 osp
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (108356) 6 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (108358) 9 osp
Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp

Myynti ja markkinointi 2

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy. Valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla:

- *tutkinnon perusteissa määrättyjä kolmen osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, ja/tai*
- *koulutuksen järjestäjän päättämiä 1-9 osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.*

Lisäksi valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

2. Tutkinnon osat

2.1. Liiketoimintaympäristössä toimiminen (107448)

Tutkinnon osan teemat:

Työhön ja liiketoimintaympäristöön perehtyminen

Työyhteisössä ja digitaalisessa toimintaympäristössä toimiminen

Toiminnan kannattavuus

Ammattitaitovaatimukset

Liiketoimintaympäristöön perehtyminen
Opiskelija

- nimeää yleisimmät yritysmuodot ja tunnistaa niiden keskeisiä eroavaisuuksia
- tunnistaa organisaation yritys- tai yhteisömuodon
- nimeää toimialan keskeisiä toimijoita, kilpailijoita ja sidosryhmiä
- kuvailee organisaation roolia yhteiskunnassa ja organisaation toimialan erityispiirteitä
- tunnistaa vihreän siirtymän vaikutuksia organisaation toimintaan ja alan kehitykseen
- selvittää organisaation liiketoimintamallin ja tunnistaa organisaation keskeisiä työtehtäviä
- tunnistaa vastuullisen ja säädöstenmukaisen liiketoiminnan periaatteita ja hyötyjä organisaatiolle
- tunnistaa yritysvastuun velvoitteita organisaatiolle
- selvittää organisaation kiertotalouden toimintatapoja ja niiden hyötyjä organisaatiolle
- tutustuu voimassa olevaan työlainsäädäntöön ja organisaatiossa sovellettavaan työehtosopimukseen

Työyhteisössä työskentely
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- toimii vuorovaikutuksessa ja ottaa huomioon monimuotoisen työyhteisön
- käyttää tarkoituksenmukaisesti työvälineitä ja laitteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- hankkii työnsä tueksi tietoa eri tietolähteistä
- käyttää ammattisanastoa
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- huolehtii työkyvystään ja käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- kierrättää ja hyödyntää materiaalin kierron mahdollisuuksia
- pyytää ja hyödyntää palautetta

Digitaalisessa työympäristössä työskentely
Opiskelija

- käyttää työssään tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- tai esitysgrafiikkasovellusta
- tarkastelee tuottamansa asiakirjan, laskentataulukon tai esityksen laatua
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- hyödyntää tarkoituksenmukaisia digitaalisia tiedonjakamisen tapoja

- tunnistaa tekoälyn keskeisiä toimintaperiaatteita ja selvittää organisaation tapoja hyödyntää tekoälyä
- osallistuu verkkotapaamisen järjestämiseen
- käyttää työssä tarvittavia viestintäkanavia
- tunnistaa yleisimpiä mahdollisia kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa mahdollisessa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti

Toiminnan kannattavuus
Opiskelija

- selvittää organisaation tulojen ja menojen muodostumista
- tunnistaa organisaation kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä ja keskeisiä tunnuslukuja
- laskee kannattavuuteen liittyviä keskeisiä tunnuslukuja
- tunnistaa ja nimeää tuotteen tai palvelun hinnan muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää tuotteen tai palvelun hinnan muutoksen vaikutuksia kannattavuuteen
- laskee tuotteen tai palvelun hinnan
- selvittää organisaation arvonlisäverotuksen periaatteita
- tunnistaa budjetoinnin merkityksen osana liiketoimintaa
- tunnistaa henkilöstökustannusten muodostumisen periaatteita
- tunnistaa palkan muodostumiseen liittyviä tekijöitä
- arvioi oman toimintansa vaikutuksia organisaation kustannuksiin ja tulokselliseen toimintaan

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä yrityksen, järjestön tai julkishallinnon organisaation työympäristössä. Opiskelija perehtyy liiketoimintaympäristöön, työskentelee osana työyhteisöä sekä hyödyntää digitaalisen työympäristön laitteita, palveluita sekä sovelluksia työssään. Lisäksi opiskelija selvittää toiminnan kannattavuutta sekä siihen vaikuttavia tekijöitä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan opintojen alkuvaiheessa ja on toinen liiketoiminnan perustutkintoon kuuluvista pakollisista tutkinnon osista. Tämä toteutusmuoto tarkoittaa, että opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Lähiopetusjakson jälkeen opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Häntä ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työssäoppimispaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työssäoppimispaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus. Suoritettuaan teoriaopinnot hyväksytysti opiskelija siirtyy työpaikalle, jossa suoritetaan oppimista ja lopuksi osaamisen arviointi näytön avulla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.2. Asiakaspalvelu (107442)

Tutkinnon osan teemat:

Asiakaslähtöinen liiketoiminta

Asiakaspalvelutilanteissa toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Asiakaspalvelutilanteisiin valmistautuminen
Opiskelija

- selvittää organisaatiossa käytössä olevat asiakaspalvelukanavat
- perehtyy asiakaspalvelumalliin
- selvittää organisaation tuote- tai palveluvalikoimaa huomioiden oman työtehtävänsä
- selvittää tuotteiden tai palveluiden ympäristövaikutuksia
- tunnistaa organisaation asiakasryhmiä
- nimeää keskeisiä asiakaskokemukseen vaikuttavia tekijöitä
- tunnistaa asiakaspalvelun merkityksen organisaation toiminnassa

Asiakaspalvelussa toimiminen
Opiskelija

- noudattaa asiakaspalvelua koskevia säädöksiä ja organisaation palvelumallia
- on aloitteellinen asiakaspalvelutilanteessa ja selvittää asiakkaan tarpeita
- palvelee asiakasta huomioiden asiakkaan tarpeet
- palvelee asiakasta tutkintokielellä, toisella kotimaisella kielellä ja vieraalla kielellä
- hyödyntää työssään tuote- tai palvelutuntemustaan

- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- noudattaa organisaation pukeutumiskoodia ja huolehtii ulkoasustaan
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- osaa tarvittaessa toimia haasteellisessa palvelutilanteessa
- edistää toiminnallaan myönteistä asiakaskokemusta
- ottaa vastaan palautetta ja osoittaa arvostavansa palautetta
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen jälkitoimet
- välittää asiakaspalautteita eteenpäin ja hyödyntää asiakaspalautetta työssään
- tekee vastuullaan olevat työtehtävät ja huomioi toiset työntekijät sekä seuraavat työvaiheet

Asiakasviestinnän toteuttaminen
Opiskelija

- toteuttaa asiakasviestintää sovituissa viestintäkanavissa
- käyttää tarvittavia digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation antamia ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- tunnistaa yleisimpiä mahdollisia kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa mahdollisessa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä sisäisten tai ulkoisten asiakkaiden asiakaspalvelussa työpaikan työympäristössä. Opiskelija valmistautuu asiakaspalvelutilanteisiin, palvelee sisäisiä tai ulkoisia asiakkaita sekä viestii asiakkaille. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan opintojen alkuvaiheessa. Tämä toteutusmuoto tarkoittaa, että opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Lähiopetusjakson jälkeen opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Häntä ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työssäoppimispaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työssäoppimispaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus. Suoritettuaan teoriaopinnot hyväksytysti opiskelija siirtyy työpaikalle, jossa suoritetaan oppimista ja lopuksi osaamisen arviointi näytön avulla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan tyypillisesti opintojen alkuvaiheessa henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.3. Asiakkuuksien hoitaminen (107445)

Tutkinnon osan teemat:

Toimialatietous ja asiakkuuden ylläpito

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen ja työn suunnittelu
Opiskelija

- selvittää organisaation tapoja hoitaa erilaisia asiakkuuksia
- selvittää erilaisten asiakkuuksien arvoa organisaatiolle
- hyödyntää valitun asiakkuuden asiakastietoja
- hyödyntää tietoja tuotteista tai palveluista
- kartoittaa merkittävimpiä kilpailijoita tai toimijoita
- perehtyy asiakkuuden hoitomalliin valitun asiakkuuden osalta
- suunnittelee työtään ja asettaa tavoitteita

Asiakkuuden hoitaminen
Opiskelija

- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- hoitaa valittua asiakkuutta suunnitellusti
- pitää yhteyttä asiakkaaseen tavoitteiden mukaisesti
- käyttää valitun asiakkuuden hoitamisessa tarkoituksenmukaisesti eri viestintä- ja palvelukanavia
- toteuttaa asiakkuuden ylläpitoon liittyviä toimeksiantoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja
- palvelee asiakasta ja tarjoaa asiakkaan tarpeiden mukaisia toimia, palveluita tai tuotteita
- tarjoaa mahdollisuuksien mukaan lisätuotteita tai -palveluita
- ratkaisee työhön liittyviä ongelmatilanteita
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- huolehtii asiakasinformaation ajantasaisuudesta ja saatavuudesta
- päivittää tai tuottaa asiakkuuteen liittyviä aineistoja ja materiaaleja

Tietojärjestelmät ja raportointi
Opiskelija

- käyttää tarvittavia tietojärjestelmiä sekä digitaalisia palveluita tai sovelluksia
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- ylläpitää asiakkuuteen liittyviä tietoja tietojärjestelmässä
- raportoi asiakkuudesta sovitusti hyödyntäen tietojärjestelmää
- arvioi asiakkuuden hoidolle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja toimintansa tuloksellisuutta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä hoitamalla asiakkuutta työpaikan työympäristössä. Opiskelija perehtyy asiakkuuden hoitamisen käytäntöihin ja suunnittelee työtään, hoitaa asiakkuutta sekä raportoi asiakkuudesta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tutkinnon osan suorittaminen edellyttää hyviä asiakaspalvelutaitoja, joten tämän tutkinnon osan suorittamista suositellaan opintojen loppuvaiheessa, mikäli aiempaa asiakkuuksien hoidon osaamista ei ole.

Tämä toteutusmuoto tarkoittaa, että opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetuksessa ja opiskelee tutkinnon osaan kuuluvaa teoriatietoa oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Osaamista hankitaan muun muassa toiminnallisilla menetelmillä sekä pari- ja ryhmätöillä. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella, oppilaitoksen myymälässä tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Lähiopetusjakson jälkeen opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Häntä ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus. Suoritettuaan teoriaopinnot hyväksytysti opiskelija siirtyy työpaikalle, jossa suoritetaan oppimista ja lopuksi osaamisen arviointi näytön avulla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tutkinnonosan suorittaminen edellyttää hyviä asiakaspalvelutaitoja, joten tämän tutkinnonosan suorittamista suositellaan opintojen loppuvaiheessa, mikäli aiempaa asiakkuuksien hoidon osaamista ei ole.

Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.4. Asiakaskokemuksen kehittäminen (107453)

Tutkinnon osan teemat:

Asiakasryhmän palvelupolku

Asiakaspolun kehittäminen

Ammattitaitovaatimukset

Kehittämiskohteen valinta
Opiskelija

- tunnistaa asiakaskokemuksen merkityksen liiketoiminnalle
- tunnistaa organisaation asiakaskokemukseen vaikuttavia tekijöitä ja keinoja luoda arvoa asiakkaalle
- hankkii asiakaskokemustietoa
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- hyödyntää hankkimaansa asiakaskokemustietoa kehittämiskohteen valinnassa ja rajauksessa

Kehittäminen
Opiskelija

- määrittää valitun asiakasryhmän asiakaspolun
- nimeää asiakaspolulla kosketuspisteitä ja kuvaa niiden merkitystä asiakasryhmälle
- ideoi kehittämisratkaisuja kosketuspisteisiin
- sopii toteutettavasta kehittämisratkaisusta
- määrittää kehittämistavoitteen ja -toimenpiteet
- toteuttaa kehittämistyötä tavoitteen mukaisesti
- käyttää tarvittavia työvälineitä, materiaaleja, ohjelmistoja tai sovelluksia
- toimii energia- ja resurssiviisaasti

Tulosten esittely ja palaute
Opiskelija

- esittelee työnsä tuloksia
- kerää palautetta kehittämistoimien hyödyllisyydestä
- arvioi asiakaskokemuksen kehittämisen onnistumista ja tuloksellisuutta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kehittämällä joko organisaation sisäisten tai ulkoisten asiakkaiden asiakaskokemusta työpaikan työympäristössä. Opiskelija tunnistaa asiakaskokemukseen vaikuttavia tekijöitä, ideoi kehittämisratkaisuja, toteuttaa kehittämistyön sekä esittelee tulokset ja arvioi asiakaskokemuksen kehittämistä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Osaamisen hankkiminen toteutetaan oppilaitoksella opiskelemalla tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella simulaatioharjoituksilla tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.5. Digitaalisessa kaupassa toimiminen (107456)

Tutkinnon osan teemat:

Digitaalinen kauppa toimintaympäristönä

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen
Opiskelija

- tunnistaa digitaalisen kaupan merkityksen organisaatiolle ja yhteyden liiketoiminnan kannattavuuteen
- perehtyy organisaation digitaalisen kaupan kanaviin ja kohderyhmiin
- selvittää digitaalisen kaupan ympäristön toiminnallisuutta
- tunnistaa asiakaspolun eri vaiheita
- tunnistaa kilpailijoiden digitaalisen kaupan muotoja
- tunnistaa digitaalisen kaupan kannattavuuden osatekijöitä
- tuntee tuote- tai palveluvalikoimaa
- perehtyy tilaus- ja toimitusprosessiin
- perehtyy palautus- ja peruutuskäytänteisiin
- selvittää myynti- tai asiakashankinnan tavoitteita
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtään

Ylläpito ja myynnin edistäminen
Opiskelija

- työskentelee digitaalisen kaupan ympäristössä ja testaa sen toiminnallisuutta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita digitaalisesta kaupasta, markkinoinnista ja tekijänoikeuksista
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietoturvasta
- tunnistaa yleisimpiä mahdollisia kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa mahdollisessa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti
- ylläpitää digitaalisen kaupan tuotteiden tai palveluiden tietoja
- viestii vastuullisesti tuotteen tai palvelun ympäristövaikutuksista
- vie teksti- ja mediasisältöä tuotteista tai palveluista digitaaliseen kaupan ympäristöön huomioiden organisaation visuaalisen ilmeen
- huomio saavutettavuusvaatimuksia organisaation edellyttämällä tavalla
- viimeistelee sisällön julkaisuvalmiiksi huomioiden julkaisualustan sekä tarvittaessa muiden käytettyjen digitaalisten kanavien rajoitteet ja mahdollisuudet
- viimeistelee tarvittaessa tuottamansa sisällön hakukoneiden löydettäväksi
- seuraa kävijä- tai myyntidataa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
- tekee kampanja- tai sesonkimuutoksia
- huolehtii tuotteiden tai palveluiden digitaalisen ostopolun sisältöjen ajankohtaisuudesta
- arvioi työnsä tuloksellisuutta ja vaikutuksia myyntiin

Asiakaspalvelu ja tilausten käsittely
Opiskelija

- palvelee asiakkaita palvelukonseptin mukaisesti
- viestii tuotteista- tai palveluista tuntien tietojenantovelvollisuutensa
- hyödyntää tietoa tuotteen tai palvelun ympäristövaikutuksista
- ratkaisee työhön liittyviä ongelmatilanteita
- varmistaa tuotteiden saatavuutta
- vastaanottaa tilauksia
- käsittelee tilauksia ja tallentaa tarvittavat tiedot
- viimeistelee tilauksen toimitusta varten
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- noudattaa organisaation ohjeita maksuliikenteestä ja maksutapahtumista

- tunnistaa maksutapahtumiin liittyviä riskejä
- tekee palvelutilanteissa sovitut ja organisaation ohjeistuksen mukaiset jälkitoimet
- noudattaa säädöksiä ja organisaation ohjeita palautuksissa, peruutuksissa sekä reklamaatioiden käsittelyssä
- välittää asiakaspalautteita eteenpäin omassa työroolissaan ja hyödyntää asiakaspalautetta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työpaikan digitaalisen kaupan työympäristössä. Opiskelija ylläpitää digitaalisen kaupan ympäristöä myyntiä edistäen sekä palvelee asiakkaita ja käsittelee tilauksia. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.6. Finanssipalvelut (107455)

Tutkinnon osan teemat:

Finanssialan toimintaympäristö

Finanssialan lainsäädäntö ja ohjeet

Finanssialan palvelutehtävissä toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen ja säädökset
Opiskelija

- selvittää organisaation tarjoamia finanssipalveluita
- tunnistaa finanssipalveluiden keskeisiä asiakas- ja sidosryhmiä
- seuraa finanssialaan liittyvää ajankohtaista tietoa ja alan kehitystä
- noudattaa finanssialaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- tunnistaa yleisimpiä mahdollisia kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa mahdollisessa uhkatilanteessa toimia omassa työtehtävässään ohjeiden mukaan
- tuntee rahanpesuun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyviä keskeisiä säädösvaatimuksia

Finanssipalveluissa työskentely
Opiskelija

- työskentelee finanssipalveluiden työtehtävissä
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- soveltaa työssään finanssialaan ja finanssipalveluihin liittyvää tietoa
- toimii finanssialan organisaation palvelukonseptin mukaisesti
- käyttää tarvittavia laitteita, tietojärjestelmiä, digitaalisia palveluita ja sovelluksia
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- käyttää ammattisanastoa
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- kartoittaa asiakkaiden pankki-, rahoitus-, sijoitus-, vakuutus- tai eläkepalvelutarpeita
- varmistaa asiakkaan henkilöllisyyden
- neuvoo asiakasta digitaalisten palvelujen tai tunnistautumisratkaisujen käytössä
- esittelee, neuvoo tai myy asiakkaalle eettisesti ja vastuullisesti finanssipalveluratkaisuja
- kertoo asiakkaalle esittelemänsä finanssipalvelun hyödyistä ja riskeistä
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- ohjaa asiakkaan tarvittaessa lisäpalvelun tarjoajalle tai muulle asiantuntijalle
- hyödyntää asiantuntijaverkostoa
- hoitaa jälkitoimet organisaation ohjeiden mukaisesti
- arvioi oman toimintansa vaikutuksia organisaation tulokselliseen toimintaan

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä finanssialan käytännön työtehtävissä finanssialan työpaikan työympäristössä. Opiskelija työskentelee joko pankki-, rahoitus-, sijoitus-, vakuutus- tai eläkepalvelutehtävissä sekä perehtyy finanssialan työtehtävissä noudatettaviin säädöksiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä/Kuopio, Iisalmi, Varkaus yhteistoteutus

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan.Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.7. Jaksotuskirjaukset (107462)

Tutkinnon osan teemat:

Kirjapidon suoriteperusteiset jaksotuskirjaukset

Kirjanpidon täsmäyttäminen ja raportointi

Ammattitaitovaatimukset

Kirjanpidon suoriteperusteiset jaksotuskirjaukset
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- käyttää organisaation kirjanpidon järjestelmiä
- tarkistaa kaudelle kuuluvat tulot ja kirjaa jaksotuskirjauksia
- tarkistaa kaudelle kuuluvat menot ja kirjaa jaksotuskirjauksia
- laskee ja kirjaa poistokirjaukset
- laskee ja kirjaa varaston muutoskirjaukset
- kirjaa palkkajaksotukset
- käyttää ammattisanastoa
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- noudattaa jaksotuskirjauksissa suoriteperusteisuutta, huomioiden olennaisuusperiaatteen
- toimii tietoturvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia

Kirjanpidon täsmäyttäminen
Opiskelija

- tarkistaa tilien sisällöt pääkirjalta tai taloushallintojärjestelmän vastaavalta raportilta
- täsmäyttää osakirjanpidot pääkirjanpitoon

- laatii tase-erittelyt ja tarkistaa niiden oikeellisuuden

Kirjanpidon raportointi
Opiskelija

- tulostaa tuloslaskelman ja taseen sekä tarkistaa niiden oikeellisuuden
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- tuottaa kirjanpito-ohjelmasta muut raportit organisaation käytänteiden mukaisesti
- tunnistaa kirjanpitokauden sulkemisen merkityksen
- arkistoi tarvittavat aineistot organisaation käytänteiden mukaan
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työskentelemällä kirjanpidon työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija tekee jaksotuskirjauksia sekä täsmäyttää ja raportoi kirjanpitoa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opetuksena ja työelämässä/Kuopio, Iisalmi, Varkaus yhteistoteutus

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan ja opiskelijan on hyvä hallita kirjanpidon perusteet ennen tähän tutkinnon osaan osallistumista. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.8. Kassapalvelut (107439)

Tutkinnon osan teemat:

Kassapalvelutyöhön valmistautuminen

Asiakaspalvelu kassapalvelutyössä

Ammattitaitovaatimukset

Työskentely kassapalveluissa ja eri maksutavat
Opiskelija

- perehtyy kassapalvelutehtävään ja turvallisuusohjeisiin
- noudattaa organisaation pukeutumiskoodia ja huolehtii ulkoasustaan
- hoitaa kassan avaamiseen ja vuoron vaihtoon liittyvät tehtävät
- noudattaa työtään ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita
- huolehtii vaihtorahojen riittävyydestä
- huomioi asiakkaan kassatyön kaikissa eri vaiheissa
- rekisteröi tuotteita kassajärjestelmään
- korjaa virheitä kassajärjestelmällä

- huomio kanta-asiakkuuden organisaation toimintatapojen mukaisesti
- toteuttaa lisämyyntiä noudattaen organisaation ohjeita
- vastaanottaa maksuja eri maksutavoilla
- työskentelee kassapalveluissa laatu- ja tehokkuusvaatimusten mukaisesti
- noudattaa organisaation ohjeita rahan käsittelystä
- noudattaa myyntirajoituksia ja tarkastaa henkilöllisyyden
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja ottaa huomioon ergonomian työssään
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- sulkee kassan ja tilittää tarvittaessa kassapohjan

Asiakaspalvelu kassapalvelutyössä
Opiskelija

- palvelee asiakkaita tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai yhdellä vieraalla kielellä
- varmistaa omalla toiminnallaan kassa-asioinnin sujuvuutta
- huolehtii lisämyyntituotteiden saatavuudesta
- noudattaa organisaation ohjeita kassalle jääneiden tuotteiden käsittelyssä
- huolehtii pakkausmateriaalin saatavuudesta
- ohjaa tarvittaessa asiakkaita itsepalvelukassalla
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tuntee keskeisten tuoteryhmien sijainnin ja palveluvalikoimaa
- selvittää tarvittaessa tuotteen varastosaldon
- vastaanottaa asiakaspalautteita ja välittää niitä eteenpäin
- noudattaa säädöksiä ja organisaation ohjeita reklamaatioiden hoidossa
- tunnistaa oman työnsä vaikutuksia asiakaskokemukseen
- osaa kertoa tarvittaessa tuotteen takuusta, palautus- tai vaihtomahdollisuuksista
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation antamia ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta

Muiden palveluntarjoajien tuotteet ja palvelut
Opiskelija

- tuntee muiden palveluntarjoajien tuotteita tai palveluita
- käsittelee kassapalveluihin saapuvia tai lähteviä tilauksia tehtävänsä mukaisesti
- esittelee ja myy muiden palveluntarjoajien tuotteita tai palveluita
- noudattaa työssään muiden palveluntarjoajien antamia ohjeita koskien heidän tuotteitaan tai palveluitaan
- käyttää tarvittaessa muiden palveluntarjoajien ohjelmistoja

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kassapalveluissa työpaikan työympäristössä. Opiskelija työskentelee kassapalveluissa ja ottaa vastaan maksuja eri maksutavoilla. Lisäksi opiskelija palvelee asiakkaita sekä tarjoaa muiden palveluntuottajan tuotteita ja palveluita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa on ammatillinen valinnainen tutkinnon osa ja suoritetaan pääosin työelämässä. Teoriaosaamista vahvistetaan joko lyhyellä lähiopetusjaksolla oppilaitoksessa tai tutkinnon osa opiskellaan kokonaan työelämässä esim. työssäoppimisjakson aikana. Tämän tutkinnon osan näytön voi yhdistää esim. myymälässä toimimisen, asiakaspalvelun tai myyntityön tutkinnon osan kanssa yhdessä suoritettavaksi. Opiskelijan on mahdollista suorittaa Ikärajapassi tämän tutkinnon osan teoriaopetuksen aikana.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.9. Kiertotaloustoiminnot (107438)

Tutkinnon osan teemat:

Kiertotalouden toimintamallit ja palvelut

Toimintamallien käyttöönotto ja arviointi

Ammattitaitovaatimukset

Kiertotalouden toimintamallit ja palvelut
Opiskelija

- selvittää organisaation vastuullisuustavoitteita
- suunnittelee yhteistyössä organisaation edustajan tai yhteistyötahon kanssa kiertotalouteen perustuvaa toimintamallia tai palvelukokonaisuutta tai sen käyttöönottoa
- hyödyntää työssään tietoa kiertotalouteen liittyvistä toimintamalleista tai palveluista
- tarkastelee kiertotalouden toimintamallin tai palvelun käyttöönoton etuja ja riskejä asiakkaiden sekä organisaation näkökulmista
- noudattaa kiertotaloustoimintoihin liittyviä säädöksiä ja organisaation ohjeita
- osallistuu oman työtehtävänsä mukaisesti tarvittaessa kiertotalousmateriaalien hankinnan, lajittelun, kuljetuksen tai varastoinnin suunnitteluun
- laskee toimintamallin tai palvelun käyttöönoton kuluja
- arvioi toimintamallin tai palvelun käyttöönoton kannattavuutta organisaation näkökulmasta omassa roolissaan
- ottaa huomioon työssään kuluttajansuojaa, tuotevastuuta sekä immateriaalioikeuksia koskevan lainsäädännön
- suunnittelee ja laati dokumentoidun suunnitelman toimintamallista tai palvelusta ja sen käyttöönotosta ja hyväksyttää sen

Käyttöönotto ja arviointi
Opiskelija

- hyödyntää toimintamallin tai palvelun kuvausta ja toteuttaa suunnitelman mukaisesti sen käyttöönottoa organisaatiossa

- viestii ja tiedottaa toimintamallista tai palvelusta ja sen käyttöönotosta organisaation sisäisesti tai ulkoisesti
- noudattaa organisaation toimialan kiertotaloustoimintaa ohjaavia säädöksiä ja määräyksiä
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- ohjeistaa ja neuvoo toimintamallin tai palvelun toteuttamisessa
- käyttää ammattisanastoa
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- hankkii palautetta toimintamallin tai palvelun toiminnasta
- varmistaa oman työtehtävänsä mukaisesti materiaalien tai palvelujen saatavuutta, kysyntää ja volyymia organisaation tavoitteiden mukaisesti
- osallistuu toimintamallin tai palvelun käyttöönottoon ja tukee sen toteutumista organisaatiossa
- hyödyntää palautetta toimintamallin tai palvelun toimivuudesta
- arvioi toimintamallin tai palvelun toimivuutta ja käyttöönoton onnistumista

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä osallistumalla kiertotaloutta edistävän toimintamallin tai palvelun suunnitteluun, käyttöönottoon ja arviointiin oman työtehtävänsä mukaisesti työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida käytännön työtehtävissä osoittaa, ammattitaidon osoittamista voidaan täydentää muilla tavoin siten, että ammattitaito voidaan luotettavasti arvioida.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.10. Kirjastopalvelut (107459)

Ei toteutusta Savon ammattiopistossa.

Ammattitaitovaatimukset

Kirjastopalvelutyöhön valmistautuminen
Opiskelija

- nimeää kirjastoalan keskeiset toimijat ja kirjastotyypit
- selvittää kirjaston toimintaympäristön ja palvelut
- nimeää kirjaston keskeisiä asiakasryhmiä ja tunnistaa niiden erityispiirteitä
- nimeää kirjaston yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä
- perehtyy kokoelmatyön toimintaperiaatteisiin

Kirjastoympäristössä toimiminen
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- osallistuu kirjaston palveluista tiedottamiseen eri kanavissa sisäisesti tai ulkoisesti
- noudattaa viestintään liittyvää ohjeistusta
- käyttää kirjastojärjestelmää ja muita kirjastolle keskeisiä ohjelmistoja, laitteita ja aineistoja
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- käyttää ammattisanastoa
- noudattaa kirjastolakia ja muita ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita
- palvelee asiakkaita
- opastaa asiakasta kirjaston palveluihin
- opastaa kirjaston palvelujen, ohjelmistojen, laitteiden ja aineistojen käyttämisessä
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation antamia ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- tunnistaa yleisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa tarvittaessa toimia oman roolinsa mukaisesti uhkatilanteessa
- neuvoo tarvittaessa muiden palveluntarjoajien palveluihin
- palvelee asiakkaita tutkintokielellä, toisella kotimaisella kielellä ja vieraalla kielellä

Kokoelmatyö
Opiskelija

- perehtyy kokoelmatyön toimintaperiaatteisiin
- osallistuu kokoelman ylläpidon tehtäviin
- järjestää kirjastoaineistoja sekä huolehtii kokoelmien yleisilmeestä ja esillepanosta
- selvittää aineistohankinnan keskeisiä periaatteita
- esittää kokoelmaan poisto- ja hankintaehdotuksia

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kirjastoympäristössä palvelemalle asiakkaita ja hoitamalla kokoelmatyöhön liittyviä tehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus verkko-opintoina ja työelämässä / Iisalmi

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan tyypillisesti pakollisten tutkinnonosien jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaisesti.

Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat itsenäiset verkko-opinnot. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.11. Kirjanpito (107451)

Tutkinnon osan teemat:

Kirjanpidon valmistelu

Kirjanpidon hoito taloushallinnon ohjelmaa hyödyntäen

Kirjanpidon tarkistaminen ja ilmoitukset

Ammattitaitovaatimukset

Kirjanpitoon valmistautuminen
Opiskelija

- selvittää ja noudattaa organisaation kirjanpitoprosessia aikataulutuksineen
- selvittää organisaation tilikauden aikaiset kirjaamisperusteet
- käyttää kirjanpidon ammattisanastoa
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- vastaanottaa ja tarkistaa tositteet organisaation käytännön mukaisesti
- käsittelee tositteet organisaation ohjeiden mukaan
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita kirjanpidosta
- selvittää kirjanpitäjän asiantuntijavastuun merkityksellisyyden

Kirjanpidon kirjaukset
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- käyttää organisaation kirjanpidon järjestelmiä
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- tunnistaa yleisimpiä mahdollisia kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa mahdollisessa uhkatilanteessa toimia omassa työtehtävässään ohjeiden mukaan

- palvelee sisäisiä tai ulkoisia asiakkaita
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- selvittää, mitkä ovat organisaation käytössä olevat kirjanpidon tilit ja käyttää niitä kirjauksissaan
- kirjaa tulot, menot ja rahoitustapahtumat organisaation käytänteiden mukaisesti suorite-, lasku- tai maksuperusteisesti kahdenkertaista kirjanpitoa käyttäen
- tunnistaa arvonlisäverotuksen keskeisiä periaatteita
- tarkistaa tositteesta arvonlisäverolain mukaiset laskumerkintävaatimukset huomioiden menon vähennyskelpoisuuden
- tekee alv-kirjaukset arvonlisäverolain mukaisesti
- tunnistaa yhteisöhankinnan tai ulkomaankaupan ja huomioi arvonlisäverokäsittelyn kirjauksissaan
- huolehtii työkyvystään ja käyttää ergonomisia työasentoja

Kirjanpidon tarkistaminen
Opiskelija

- varmistaa kirjanpidon kirjausketjujen aukottomuuden
- tunnistaa yksittäisen tiliöinnin merkityksen koko kirjausketjussa tilinpäätökseen saakka
- tarkistaa tilien sisällöt ja saldot organisaation käytännön mukaisesti
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- tuottaa ja tarkistaa alv-laskelman oikea-aikaisesti
- selvittää organisaation tavan toimittaa arvonlisäveroilmoitus
- noudattaa tositteiden arkistoinnissa säädöksiä ja organisaation ohjeita

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön kirjanpidon työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija valmistautuu kirjanpitoon, tekee kirjanpidon kirjauksia sekä tarkistaa kirjanpitoa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan tyypillisesti pakollisten tutkinnonosien jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaisest

Opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella tositeharjoitusten avulla käyttäen taloushallinnon ohjelmaa. Savon ammattiopistossa on käytössä Procountor-taloushallinnon ohjelma.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan tyypillisesti pakollisten tutkinnonosien jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaisesti.

Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.12. Kirjaston tieto- ja opastamispalvelut (107440)

Ei toteutusta Savon ammattiopistossa.

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen
Opiskelija

- perehtyy kokoelmien muodostumiseen ja niiden sijoitteluun
- perehtyy keskeisiin tietokantoihin ja tiedonhaun ohjeisiin
- perehtyy kokoelmien esittelyn ja aineistojen sisältöjen avaamisen menetelmiin ja esittelytapoihin
- tunnistaa tieto- ja opastuspalveluiden asiakasryhmiä ja niiden erityispiirteitä
- tunnistaa yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä

Kirjaston tietopalvelutehtävät ja kokoelmat
Opiskelija

- käyttää kirjastojärjestelmää
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation antamia ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- tunnistaa yleisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa tarvittaessa toimia oman roolinsa mukaisesti uhkatilanteessa
- käyttää kirjaston kokoelmien aineistolajeja eri muodoissaan
- etsii tietoa asiakkaille kirjaston kokoelmista, erilaisista tiedonlähteistä ja tietokannoista
- hyödyntää luetteloinnin ja sisällönkuvailun periaatteita asiakkaita palvellessaan
- arvioi tiedonlähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta
- tekee seutu- tai kaukopalveluun liittyviä työtehtäviä
- käyttää ammattisanastoa
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- käyttää työssään tarkoituksenmukaisesti eri työvälineitä ja laitteita
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- käyttää kokoelmien sisältöjä ja auttaa asiakkaita löytämään sisältöjä
- esittelee kirjaston kokoelmia
- hyödyntää kirjallisuuden tai muun kirjaston kannalta keskeisten aineistojen sisällöntuntemustaan tietopalvelutehtävissä
- avaa kirjallisuuden tai muun kirjaston kannalta keskeisen aineiston sisältöjä eri tavoin

Opastus
Opiskelija

- etsii ja hyödyntää tietoa opastustilanteiden suunnitteluun ja toteutukseen liittyvistä menetelmistä
- osallistuu eri sidosryhmille toteuttavien opastustilanteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen roolinsa mukaisesti
- toimii tarvittaessa yhteistyössä sidosryhmän kanssa
- huomioi opastuksessa kohderyhmän
- hyödyntää eri menetelmiä opastuksen toteuttamisessa
- pyytää ja hyödyntää palautetta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä kirjaston työympäristössä tieto- ja opastamispalvelutehtävissä. Opiskelija valmistautuu työtehtäviin, toimii tietopalvelutehtävissä, esittelee kokoelmia sekä suunnittelee ja toteuttaa ryhmän opastuksen oman roolinsa mukaisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus verkko-opintoina ja työelämässä / Iisalmi

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan tyypillisesti pakollisten tutkinnonosien jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaisesti.

Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat itsenäiset verkko-opinnot. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.13. Laskutus ja myyntireskontra (107446)

Tutkinnon osan teemat:

Laskutuksen hoitaminen

Suoritusten tarkastaminen ja raportointi

Ammattitaitovaatimukset

Rekisterit ja ohjelmat
Opiskelija

- käyttää taloushallinnon ohjelmistoa
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation antamia ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- ylläpitää rekistereitä tai tarkistaa rekistereissä olevia tiedot
- toimii energia- ja resurssitehokkaasti
- selvittää organisaation myyntilaskutuksen ja -reskontran käytännöt, prosessit sekä arkistoinnin periaatteet
- selvittää organisaation verkkolaskutusvalmiutta ja erilaisten sähköisten laskujen vaatimuksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita laskutuksesta ja myyntireskontrasta

Laskutus
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- hankkii laskutusta varten tarvittavat tiedot tai tarkistaa laskutuksen perusteena olevien tietojen oikeellisuuden
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- käyttää ammattisanastoa

- palvelee sisäisiä tai ulkoisia asiakkaita
- tekee myyntilaskuja
- ottaa laskujen laadinnassa huomioon arvonlisäverolain tietosisältövaatimukset ja muut laskumerkintävaatimukset
- huolehtii laskun arvonlisäverokantojen oikeellisuudesta
- tekee hyvityslaskuja
- lähettää laskut tai tuntee laskun lähetysprosessin
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- varmistaa laskujen siirtymisen reskontraan
- huolehtii laskujen arkistoinnista ohjeiden mukaan

Myyntireskontra
Opiskelija

- tarkistaa saapuneet suoritukset tai kirjaa maksusuoritukset
- selvittää maksamattomia laskuja
- kohdistaa hyvityslaskut ja alennukset oikein
- selvittää organisaation käytännöt myyntilaskujen perinnässä
- tuottaa raportit organisaation ohjeiden mukaisesti

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä laskutuksen ja myyntireskontran työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija käyttää taloushallinnon ohjelmistoa ja rekistereitä sekä laskuttaa ja osallistuu myyntireskontran hoitamiseen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Osaamisen hankkiminen toteutetaan oppilaitoksella opiskelemalla tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella simulaatioharjoituksilla tai erilaisilla tositeharjoituksilla taloushallinnon ohjelmaa hyödyntäen. Savon ammattiopistossa on käytössä Procountor-taloushallinnon ohjelma.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan.

Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.14. Liiketoiminnan varastotoiminnot (107449)

Tutkinnon osan teemat:

Tilaus- ja toimitusketjuihin perehtyminen

Logistisissa tehtävissä toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen
Opiskelija

- selvittää varastointi- ja kuljetuspalvelujen merkitystä organisaatiossa
- tunnistaa organisaation varastointi- ja kuljetuspalvelujen ympäristövaikutuksia
- tunnistaa keskeisiä tavarantoimittajia
- selvittää keskeisiä tavarantoimittajia
- selvittää tilaus- ja toimitusprosesseja sekä -ketjuja

Tavaran vastaanotto ja tarkastus
Opiskelija

- vastaanottaa ja tarkistaa saapuvan tavaran ja lähetyksen kunnon organisaation ohjeiden mukaisesti
- ilmoittaa havaitsemistaan poikkeamista tavaran tai lähetyksen kunnossa
- käsittelee saapuvaan tavaraan liittyviä dokumentteja
- käyttää tarvittavia tietojärjestelmiä, digitaalisia laitteita, palveluita tai sovelluksia
- päivittää varastosaldoja
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietoturvasta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta

Varastossa työskentely
Opiskelija

- noudattaa työssään ohjaavia säädöksiä ja organisaation varastonohjauksen perusperiaatteita
- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- siirtää tavaroita varastopaikoille
- käyttää työssään tarkoituksenmukaisesti eri työvälineitä ja laitteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- palvelee sisäisiä tai ulkoisia asiakkaita varastossa
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- kierrättää ja hyödyntää materiaalin kierron mahdollisuuksia
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- tekee vastuullaan olevat työtehtävät ja huomioi toiset työntekijät ja seuraavat työvaiheet
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- käyttää ammattisanastoa
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- hoitaa tarvittaessa paluulogistiikkaa vastuualueellaan
- huolehtii työkyvystään ja huomioi ergonomian työssään

Tavaran lähettäminen
Opiskelija

- kerää ja pakkaa lähetettäviä tavaroita
- merkitsee toimitukset asianmukaisilla osoite-, varoitus- ja käsittelymerkinnöillä

- valitsee tarkoituksenmukaisimman toimitustavan
- käsittelee lähettäviin tavaroihin liittyviä dokumentteja
- tunnistaa oman toimintansa vaikutuksia organisaation kustannuksiin ja tulokselliseen toimintaan

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla liiketoiminnan varastotoiminnoissa työpaikan työympäristössä. Opiskelija vastaanottaa tavaroita, toimii varaston työtehtävissä ja lähettää tavaroita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Osaamisen hankkiminen toteutetaan oppilaitoksella opiskelemalla tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella simulaatioharjoituksilla tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.15. Markkinointiviestintä (107450)

Tutkinnon osan teemat:

Markkinointiviestinnän suunnittelu

Markkinointiviestinnän toteuttaminen

Ammattitaitovaatimukset

Markkinointiviestinnän ja sisällöntuotannon suunnittelu
Opiskelija

- perehtyy organisaation tapaan toteuttaa markkinointiviestintää
- tunnistaa organisaation markkinointiviestinnän kilpailukeinoja
- sopii toteutettavista markkinointiviestinnän toimenpiteistä
- selvittää budjetin
- valitsee markkinointiviestinnässä käytettävät kanavat huomioiden niiden erityispiirteitä
- määrittelee markkinointiviestinnän kohderyhmän ja tavoitteet
- määrittelee markkinointiviestinnän tavoitteiden toteutumisen seurannan mittarit
- määrittelee toimenpiteet ja laatii aikataulun
- tunnistaa vastuullisen markkinoinnin periaatteita
- suunnittelee julkaistavaa sisältöä
- noudattaa organisaation graafista ohjeistusta tai sen puuttuessa suunnittelee visuaalista ilmettä
- tunnistaa kehittyvien teknologioiden ja tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia sisällöntuotannossa
- laatii ja dokumentoi suunnitelman markkinointiviestinnästä
- hyväksyttää suunnitelman organisaation edustajalla

Markkinointiviestinnän ja sisällöntuotannon toteuttaminen
Opiskelija

- toteuttaa markkinointiviestintää ja sisällöntuotantoa suunnitelman mukaisesti
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita markkinoinnista ja tekijänoikeuksista
- käyttää tarvittavia digitaalisia palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- huomioi saavutettavuusvaatimuksia organisaation edellyttämällä tavalla
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- toimii työssään energia- ja resurssiviisaasti
- käyttää ammattisanastoa
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- viimeistelee sisällön julkaisuvalmiiksi huomioiden julkaisualustan rajoitteet ja mahdollisuudet
- viimeistelee tarvittaessa tuottamansa sisällön hakukoneiden löydettäväksi

Markkinointiviestinnän seuranta ja arviointi
Opiskelija

- hyödyntää markkinointiviestinnän analysointikeinoja
- mittaa markkinointiviestinnän toimenpiteiden vaikuttavuutta
- vertaa saatuja tuloksia asetettuihin tavoitteisiin
- esittelee toteutettujen markkinointiviestinnän toimenpiteiden tuloksellisuutta
- hyödyntää analytiikkaa ostavien asiakkaiden löytämiseksi ja myynnin kasvattamiseksi
- ohjaa asiakaspolkua tuotekuvausten ja -tarjousten avulla

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija suunnittelee markkinointiviestintää ja sisällöntuotantoa, laatii dokumentoidun suunnitelman markkinointiviestinnästä ja sisällöntuotannosta, toteuttaa markkinointiviestintää ja sisällöntuotantoa suunnitelman mukaisesti sekä seuraa ja arvioi toimenpiteiden vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Tämä toteutusmuoto tarkoittaa, että opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella, oppilaitoksen myymälässä tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.16. Myymälässä toimiminen (107369)

Tutkinnon osan teemat:

Myymälätyöhön perehtyminen

Myymäläympäristön ylläpito

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen
Opiskelija

- selvittää oman vastuualueensa työtehtävät
- perehtyy tuote- tai palveluvalikoimaan omalla vastuualueellaan
- perehtyy organisaation vastuullisuusohjeisiin
- selvittää ajankohtaiset tapahtumat ja kampanjat
- tutustuu myymälän tavaravirran ja myymälälogistiikan kulkuun
- selvittää saldonhallinnan, hyllytystavan ja tilaamisen merkityksen myymälän toiminnassa
- noudattaa organisaation pukeutumisohjeita ja huolehtii ulkoasustaan

Myymäläympäristö
Opiskelija

- noudattaa myymäläkohtaisia toimintaohjeita
- tervehtii ja huomioi asiakkaat
- palvelee asiakkaita
- vastaanottaa ja tarkistaa tuotteita
- purkaa saapuneita kuormia ja noudattaa tuotteiden esillepanossa myymälän ohjeita
- huolehtii hyllysaatavuudesta
- käsittelee tuotteita tarkoituksenmukaisesti
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- osallistuu hävikin hallintaan oman toimenkuvan mukaisesti
- käyttää työssään tarkoituksenmukaisesti eri työvälineitä ja laitteita
- käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii hintatietojen ja tuoteinformaation ajantasaisuudesta
- noudattaa toimialakohtaisia ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- toimii organisaation vastuullisuusperiaatteiden mukaisesti
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- kierrättää ja hyödyntää materiaalin kierron mahdollisuuksia
- hoitaa varastoon liittyviä työtehtäviä osana myymälätyöskentelyä
- viestii sisäisesti työtehtävien edellyttämällä tavalla
- välittää asiakaspalautteita eteenpäin ja hyödyntää asiakaspalautetta työssään

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä toimimalla käytännön työtehtävissä myymälässä työpaikan työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Tämä toteutusmuoto tarkoittaa, että opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella, oppilaitoksen myymälässä tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.17. Myyntityö (107452)

Tutkinnon osan teemat:

Valmistautuminen myyntityöhön

Tavoitteellinen myyntityö

Myyntityön tuloksellisuus ja seuranta

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen myyntityöhön
Opiskelija

- perehtyy työtehtävään ja myytäviin tuotteisiin tai palveluihin tai kokonaisratkaisuihin
- selvittää organisaation käytössä olevat myyntikanavat
- selvittää organisaation kilpailutilannetta
- tarkistaa hinta- ja tuotetietojen ajantasaisuuden
- perehtyy myyntimateriaaliin liittyen myytävään tuotteeseen tai palveluun tai kokonaisratkaisuun
- selvittää tuotteiden tai palvelujen ympäristövaikutuksia
- nimeää organisaation asiakasryhmiä ja tunnistaa niiden erityispiirteitä
- tunnistaa asiakkuuden eri vaiheita
- käyttää saatavilla olevia asiakastietoja
- selvittää asetetut myynti- ja lisämyyntitavoitteet
- tunnistaa eettisen myynnin periaatteita
- tunnistaa tilaus- ja toimitusprosessien vaikutuksia saatavuuteen ja myyntiin
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtään

Myynti
Opiskelija

- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita myyntityöstä
- noudattaa organisaation pukeutumiskoodia ja huolehtii ulkoasustaan
- tuntee organisaation tuotteita tai palveluita
- käyttää myynnin järjestelmiä sekä tarvittavia digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- käyttää ammattisanastoa
- käyttää sovittuja organisaation myyntikanavia
- kontaktoi asiakkaita aktiivisesti
- selvittää asiakkaan tarpeet ja toiveet
- herättää asiakkaan kiinnostuksen ja esittelee asiakkaan tarpeisiin sopivia, vaihtoehtoisia tuotteita tai palveluita tai kokonaisratkaisuja
- järjestää tarvittaessa etä- tai lähiosallistumisen mahdollistavan asiakastapaamisen tai asiakastilaisuuden
- noudattaa tietojenantovelvollisuutta kaupankäynnin eri vaiheissa ja eri myyntikanavissa
- hyödyntää myyntityössä tietoa tuotteiden tai palveluiden ympäristövaikutuksista
- myy asiakkaan tarpeisiin sopivan ratkaisun
- hoitaa myyntitilanteen tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- tukee ostopäätöstä ja hyödyntää lisämyyntimahdollisuuksia
- huomioi työssään ajankohtaisia kampanja- tai sesonkituotteita tai -palveluita
- esittelee mahdollisia maksu- ja rahoitusratkaisuja ja niiden ehtoja
- hyödyntää kaupan päättämisen keinoja ja päättää kaupan
- neuvoo ja ohjeistaa tuotteiden tai palveluiden käytöstä
- hoitaa myynnin jälkitoimet
- varmistaa sovittujen asioiden toteutumisen
- noudattaa säädöksiä ja organisaation ohjeita reklamaatioiden käsittelyssä

- pyytää ja hyödyntää palautetta
- varmistaa asiakastyytyväisyyden

Seuranta
Opiskelija

- seuraa myynnin tuloksellisuutta ja vertaa sitä myynti- ja lisämyyntitavoitteisiin
- raportoi myyntitavoitteiden toteutumasta sovitusti
- selvittää myynnin keskeisiä tunnuslukuja
- selvittää hinnanmuutoksen vaikutuksia katteeseen
- arvioi oman toimintansa vaikutuksia organisaation kustannuksiin ja tulokselliseen toimintaan

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä myynnin työtehtävissä työympäristössä. Opiskelija valmistautuu myyntityöhön ja toteuttaa tavoitteellista tuotteiden tai palveluiden tai kokonaisratkaisujen myyntiä, seuraa myynnin toteumaa sekä raportoi siitä. Myyntityö voi olla kuluttaja- tai yritysasiakkaille suunnattua ja tapahtua joko lähi- tai etämyyntinä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Tämä toteutusmuoto tarkoittaa, että opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella, oppilaitoksen myymälässä tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.18. Ostoreskontra (107460)

Tutkinnon osan teemat:

Ostoreskontran hoitaminen

Laskujen vastaanotto ja tarkastus

Ammattitaitovaatimukset

Rekisterit ja ohjelmat
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- käyttää taloushallinnon ohjelmistoa
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- ylläpitää rekistereitä tai tarkistaa rekistereissä olevia tietoja
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- selvittää organisaation valmiuden vastaanottaa verkkolaskuja
- selvittää organisaation ostolaskujen käsittelyn käytännöt, prosessin sekä arkistoinnin periaatteet
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita ostoreskontrasta

Laskujen vastaanotto ja tarkistus
Opiskelija

- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- vastaanottaa ostolaskuja ja tallentaa laskut tarvittaessa reskontraan
- tarkistaa laskun oikeellisuuden
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- käyttää ammattisanastoa
- tarkistaa arvonlisäverolain mukaiset tietosisältövaatimukset ja muut laskumerkintävaatimukset
- tarkistaa toimittajan tiedot organisaation hyödyntämiä rekistereitä käyttämällä
- tunnistaa työkorvauksen ostolaskusta ja osaa tarkistaa ennakkoperintärekisteriin kuulumisen

Ostoreskontran hoitaminen
Opiskelija

- siirtää laskut organisaation hyväksymismenettelyn mukaiseen laskujen kierrätykseen
- tiliöi ostolaskut tai tarkistaa ostolaskujen tiliöinnin, huomioiden kustannuspaikat tarvittaessa
- huomioi mahdolliset hyvityslaskut ja alennukset
- osallistuu laskun maksatusprosessiin oman työtehtävänsä mukaisesti
- selvittää maksamattomien ostolaskujen kokonaissaldon
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita

- huolehtii ostolaskujen arkistoinnista ohjeiden mukaisesti
- tuottaa tarvittavat raportit organisaation ohjeiden mukaisesti

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä ostoreskontran työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija käyttää taloushallinnon ohjelmistoa ja rekistereitä sekä vastaanottaa ja käsittelee ostolaskuja sekä hoitaa ostoreskontraa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Osaamisen hankkiminen toteutetaan oppilaitoksella opiskelemalla tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella simulaatioharjoituksilla tai erilaisilla tositeharjoituksilla taloushallinnon ohjelmaa hyödyntäen. Savon ammattiopistossa on käytössä Procountor-taloushallinnon ohjelma.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan.

Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.19. Palkanlaskenta (107447)

Tutkinnon osan teemat:

Palkanlaskennan valmistelu

Palkan laskeminen

Palkanlaskennan raportointi

Ammattitaitovaatimukset

Palkanlaskentaan valmistautuminen
Opiskelija

- selvittää ja noudattaa organisaation palkanmaksuprosessia aikataulutuksineen
- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- vastaanottaa ja käsittelee palkanlaskenta-aineistot organisaation käytännön mukaisesti
- käyttää palkanlaskennan ammattisanastoa
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita työsuhteesta ja palkanlaskennasta
- perehtyy palkanlaskennassa sovellettavaan keskeiseen työlainsäädäntöön, työehtosopimukseen tai muihin työehtoihin sekä noudattaa niitä
- selvittää palkanlaskijan asiantuntijavastuun merkityksellisyyden

Palkkojen laskeminen
Opiskelija

- käyttää organisaation palkkahallinnon järjestelmiä
- palvelee sisäisiä tai ulkoisia asiakkaita
- tarkastaa palkansaajien ja palkanlaskennan perustietoja
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- laskee palkansaajan palkanlaskentakauden bruttopalkan huomioiden luontoisedut ja muut palkanlisät
- laskee palkasta tehtävät vähennykset: ennakonpidätyksen, eläkevakuutusmaksut, työttömyysvakuutusmaksun sekä tarvittaessa muut tehtävät vähennykset
- käsittelee palkanlaskennassa sairauspoissaolot tai perhevapaat
- laskee kuukausi- tai tuntipalkkalaisten vuosilomaoikeuksia, lomapalkkoja tai lomakorvauksia
- käsittelee matkakustannusten korvaukset huomioiden verohallinnon ajantasaiset ohjeet
- tuntee työkorvauksen käsittelyprosessin
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- huolehtii työkyvystään ja käyttää ergonomisia työasentoja

Palkanlaskennan raportointi
Opiskelija

- tuottaa lainsäädännön edellyttämät palkanlaskennan raportit organisaation ohjeiden mukaisesti
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita palkanlaskennan arkistoinnista
- varmistaa laskemansa palkkakauden palkkojen tietojen oikeellisuuden
- huolehtii oman roolinsa mukaisesti tulorekisteri-ilmoituksista oikea-aikaisesti
- laskee palkanlaskentakaudelta maksettavat työnantajan lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut ja maksettavan ennakonpidätyksen

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön palkanlaskennan työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija valmistautuu palkanlaskentaan, laskee palkkoja ohjelmalla sekä toteuttaa palkanlaskennan raportointia. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa opiskellaan tyypillisesti pakollisten tutkinnonosien jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaisesti.

Opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella hyödyntäen Procountor-taloushallinnon ohjelmaa.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.20. Sisäiset palvelut ja tiedon käsittely (107457)

Tutkinnon osan teemat:

Palvelutilanteet ja viestintäkanavat

Tiedon tuottaminen ja hallinta

Ammattitaitovaatimukset

Palvelutehtäviin valmistautuminen
Opiskelija

- tunnistaa organisaation ydin- ja tukiprosesseja
- suunnittelee työtehtäviensä aikataulutuksen ottaen huomioon niiden tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksen
- tunnistaa oman työtehtävänsä merkityksen osana organisaation toimintaa
- selvittää työtänsä ohjaavat ja toimeksiantoon liittyvät säädökset ja ohjeet
- kokoaa työssään hyödynnettävää tietoa luotettavista lähteistä

Palvelutehtävät ja tieto
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- noudattaa sovittuja aikataulua ja työaikoja
- palvelee sisäisiä asiakkaita ja tarvittaessa ulkoisia asiakkaita
- tekee toimeksiantojen mukaisia työtehtäviä ja noudattaa toimeksiantojen toteutusta ohjaavia säädöksiä ja ohjeita
- käyttää tarvittavia tietojärjestelmiä, digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä ja tarkastelee kriittisesti eri lähteistä saatavaa dataa
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- tunnistaa yleisimpiä mahdollisia kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa mahdollisessa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti
- tuottaa ja jakaa tietoa sovitussa muodossa
- huolehtii tiedon saatavuudesta ja ajantasaisuudesta
- hyödyntää tarkoituksenmukaisia digitaalisia tiedonjakamisen tapoja
- käyttää tarkoituksenmukaisesti tarvittavia työvälineitä ja laitteita
- viestii organisaation käyttämissä kanavissa
- käyttää ammattisanastoa
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- huolehtii työkyvystään ja käyttää ergonomisia työasentoja
- päättää toimeksiannon ja arvioi toimintansa tuloksellisuutta

Asiakirjahallinta ja kokousjärjestelyt
Opiskelija

- osallistuu tapaamisten tai kokouksien suunnitteluun
- järjestää etä-, lähi- tai hybriditapaamisen tai -kokouksen
- käyttää työssään tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- tai esitysgrafiikkasovellusta
- noudattaa organisaation visuaalisen ilmeen ohjeita ja asiakirjastandardia
- tuottaa asia-tai esityslistan sekä muistion tai pöytäkirjan
- tarkastelee tuottamiensa dokumenttien laatua
- käsittelee, tuottaa ja jakaa raportteja sekä asiakirjoja hyödyntäen yhteisöllisen työskentelyn alustaa
- huolehtii asiakirjojen tai muiden materiaalien tarkoituksenmukaisesta arkistoinnista säilytysajat huomioiden

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tuottamalla sisäisiä palveluita ja käsittelemällä tietoa työpaikan työympäristössä. Opiskelija valmistautuu sisäisiin palvelutehtäviin, työskentelee palvelu- ja tiedonkäsittelytehtävissä, järjestää tapaamisen tai kokouksen sekä tuottaa ja käsittelee asiakirjoja ja raportteja. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

2.21. Tapahtumajärjestelyt (107454)

Tutkinnon osan teemat:

Tapahtuman suunnittelu

Tapahtuman toteutus ja arviointi

Ammattitaitovaatimukset

Tapahtuman suunnittelu ja säädökset
Opiskelija

- selvittää toimintaympäristön tapahtumatarjontaa
- osallistuu tapahtuman sisällön ideointiin
- huomioi suunnittelussa tapahtuman toteutustavat ja niiden erityispiirteitä
- osallistuu tapahtuman kohderyhmän ja tavoitteiden määrittelyyn
- selvittää yhteistyökumppaneita
- noudattaa tapahtuman järjestämiseen liittyviä säädöksiä
- osallistuu tarvittavien ilmoitusten, lupien, sopimusten tai turvallisuuteen liittyvien suunnitelmien valmisteluun
- huomioi tapahtuman suunnittelussa vastuullisuuden
- pitää yhteyttä muihin tapahtuman suunnitteluun osallistuviin
- osallistuu tapahtuman viestinnän ja markkinoinnin suunnitteluun
- osallistuu tapahtumasuunnitelman ja budjetin laatimiseen
- osallistuu tapahtuman suunnittelun dokumentointiin

Tapahtuman toteutus
Opiskelija

- osallistuu tapahtuman toteuttamiseen tapahtumasuunnitelman ja työtehtävänsä mukaisesti
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- pitää tarvittaessa yhteyttä tapahtuman sidosryhmiin
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- osallistuu tapahtumaviestintään
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa ja ennakoi turvallisuusriskejä
- osallistuu tapahtuman toteutuksen dokumentointiin

Tapahtuman jälkitoimet ja arviointi
Opiskelija

- osallistuu tapahtuman jälkitoimiin suunnitelman mukaisesti
- kerää palautetta tapahtumasta
- arvioi tapahtuman toteutumista suhteessa tapahtumalle asetettuihin tavoitteisiin

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tapahtumajärjestämisen työympäristössä. Opiskelija osallistuu tapahtuman suunnitteluun, tapahtumasuunnitelman laatimiseen ja tapahtuman toteuttamiseen oman roolinsa mukaisesti. Lisäksi opiskelija osallistuu jälkitoimiin ja tapahtuman arviointiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Osaamisen hankkiminen toteutetaan oppilaitoksella opiskelemalla tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella simulaatioharjoituksilla tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.22. Tuloverotus ja tilinpäätösasiakirjat (107461)

Tutkinnon osan teemat:

Verotettavan tulon selvittäminen ja ilmoitukset

Ammattitaitovaatimukset

Verotettava tulo
Opiskelija

- laskee yhtiön verotettavan tulon ja tuloveron määrän
- tarkistaa tilikauden maksetun ennakkoveron määrän
- osallistuu tuloveroilmoituksen tekemiseen tai tarkistamiseen
- huomioi kirjanpidon ja yhtiön tuloverotuksen eroavaisuuksia
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta

Tilinpäätös
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tilinpäätöksestä sekä tuloverotuksesta
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- tulostaa tulos- ja taselaskelman ja arvioi tietojen oikeellisuuden huomioiden oikean ja riittävän kuvan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta
- tarkistaa tilikauden aikaisen kirjanpidon kirjausten johdonmukaisuuden
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- käyttää ammattisanastoa
- osallistuu liitetietojen laatimiseen, huomioiden tilikauden ja sen jälkeisen ajan olennaiset tapahtumat sekä taseen ulkopuoliset vastuut
- tuottaa kirjanpito-ohjelmasta muut tilinpäätökseen liittyvät raportit organisaation käytänteiden mukaisesti
- arkistoi tarvittavat aineistot organisaation käytänteiden mukaan
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työskentelemällä tilinpäätöksen työtehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija laskee verotettavan tulon, tuottaa tilinpäätösasiakirjat ja osallistuu tilinpäätöksen ja tuloveroilmoituksen laatimiseen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.23. Tuote- ja palveluneuvonta (107441)

Tutkinnon osan teemat:

Tuote- ja palveluneuvontatilanteisiin valmistautuminen

Tuote- ja palveluneuvontatilanteiden hoitaminen ja seuranta

Ammattitaitovaatimukset

Neuvontatilanteen suunnittelu
Opiskelija

- perehtyy omalla vastuualueensa tuotteisiin tai palveluihin
- sopii tuote- tai palveluneuvontatilanteen toteuttamisesta
- määrittelee tuote- tai palveluneuvonnan kohderyhmän
- asettaa tuote- tai palveluneuvonnan tavoitteet
- selvittää valitun tuoteryhmän, tuotteen tai palvelun ominaisuudet tyypillisissä käyttökohteissa
- tunnistaa kilpailevia tuotteita tai palveluita
- selvittää tuotteen, tuoteryhmän tai palvelun elinkaarta ja ympäristövaikutuksia
- tutustuu tuotteiden tai palveluiden toimitusaikoihin ja huomioi niiden vaikutukset tuote- tai palveluneuvontatilanteeseen
- selvittää neuvonnan toteutuskanavan ja huomioi sen erityispiirteet
- tunnistaa työtehtävässään digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksia
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtäviään huomioiden mahdollisen esillepanon järjestelyt

Neuvontatilanteen toteuttaminen
Opiskelija

- toteuttaa tuote- tai palveluneuvontaa suunnitellusti
- käyttää tarvittavia työvälineitä, digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia

- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tuote- tai palveluneuvonnassa
- esittelee tuotteita tai palveluita osana kokonaisratkaisua
- kertoo valitun tuoteryhmän, tuotteen tai palvelun edut ja hyödyt asiakkaalle
- kertoo tuotteiden tai palvelujen ympäristövaikutuksista
- neuvoo asiakkaita tuotteiden tai palveluiden käytössä
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- hyödyntää sidosryhmäyhteistyötä työtehtävänsä mukaisesti
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- noudattaa sovittuja aikatauluja ja työaikoja
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- huolehtii tuote- tai palveluneuvontaympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- varmistaa asiakasinformaation oikeudellisuuden

Neuvontatilanteen arviointi
Opiskelija

- arvioi tuote- tai palveluneuvontatilanteen tavoitteiden toteutumista ja kannattavuutta
- esittelee tuote- tai palveluneuvontatilanteen tuloksellisuutta
- tekee perusteltuja kehittämisehdotuksia tuote- tai palveluneuvonnan toteuttamiseen

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja toteuttamalla erillisen tuote- tai palveluneuvontatilanteen työpaikan työympäristössä. Lisäksi opiskelija arvioi tavoitteiden toteutumista ja kertoo neuvontatilanteen tuloksellisuudesta. Neuvontatilanne voidaan toteuttaa myös digitaalisessa ympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa, ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Osaamisen hankkiminen toteutetaan oppilaitoksella opiskelemalla tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella simulaatioharjoituksilla tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Suoritettuaan lähiopetusjakson hyväksytysti, opiskelija siirtyy työelämässä oppimisen jaksolle. Työelämässä oppimisen jaksolla hän hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.24. Tuotekeräily (107458)

Tutkinnon osan teemat:

Keräilytehtäviin valmistautuminen

Asiakastilausten käsittely

Ammattitaitovaatimukset

Keräilytehtäviin valmistautuminen
Opiskelija

- perehtyy organisaatioon ja sen tuotekeräilyn toimintaympäristöihin
- tunnistaa automatisaation vaikutuksia tuotekeräilyyn
- tuntee tuotevalikoimaa
- perehtyy tuotekeräilyn ohjeistuksiin ja laatuvaatimuksiin
- hyllyttää tuotteita
- noudattaa tuotteiden säilytykseen liittyviä ohjeita
- osallistuu inventointiin oman työtehtävänsä mukaisesti
- perehtyy pakkausmateriaalien käyttöön ja materiaalin kierron hyödyntämismahdollisuuksiin
- tuntee organisaatiossa käytössä olevat tilausten toimitustavat
- kokoaa tarvittavaa pakkausmateriaalia

Tilausten käsittely
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- käyttää tarvittavia tietojärjestelmiä, digitaalisia palveluita tai sovelluksia

- käsittelee tilauksia ja valitsee kerättävät tilaukset
- suunnittelee keräilyreitit tai noudattaa suunniteltua keräilyreittiä
- tarkastaa varastosaldoja
- tulkitsee keräyslistaa ja tuntee tuotteiden lisäyksen tilauksiin
- käyttää tarvittaessa ulkoisten palveluntarjoajien järjestelmiä
- käyttää tarkoituksenmukaisesti työvälineitä ja laitteita
- viestii sisäisesti tai ulkoisesti
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- noudattaa ohjaavia säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa yleisimpiä mahdollisia kyber- ja tietoturvauhkia työssään ja osaa mahdollisessa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti

Kerääminen ja pakkaaminen
Opiskelija

- kerää tuotteet tilauksen mukaisesti
- kerää tuotteet laatuvaatimusten mukaisesti
- korvaa puuttuvia tuotteita tilauksissa ohjeiden mukaisesti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- tunnistaa keskeisiä käsitteitä tutkintokielen lisäksi toisella kotimaisella kielellä tai vieraalla kielellä
- ilmoittaa tarvittaessa havaitsemistaan laatupoikkeamista
- noudattaa sovittuja aikatauluja
- kontaktoi asiakasta poikkeustilanteessa
- toimii tarvittaessa asiakaskampanjoiden edellyttämällä tavalla
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- kerää ja pakkaa tilatut tuotteet säilytykseen toimitustavan mukaisesti huomioiden tarvittaessa kylmäketjun
- tekee toimitusvahvistuksen tai muun dokumentoinnin
- huolehtii työkyvystään ja käyttää ergonomisia työasentoja
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla tuotekeräilytehtävissä työpaikan työympäristössä. Opiskelija valmistautuu työtehtävään, käsittelee tilauksia sekä kerää ja pakkaa tuotteita. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.25. Visuaalinen myyntityö (107444)

Tutkinnon osan teemat:

Esillepanot ja visuaalisuus myyntityössä

Visuaalisen myyntityön toteuttaminen ja seuranta

Ammattitaitovaatimukset

Esillepanon tai kampanjan suunnittelu
Opiskelija

- perehtyy brändiin ja esillepano- tai kampanjaohjeisiin
- tunnistaa organisaation tärkeimmät sesongit ja kampanjat
- käyttää tarvittavia tietojärjestelmiä, digitaalisia laitteita sekä palveluita tai sovelluksia
- toimii turvatietoisesti käyttäessään digitaalisia laitteita, palveluita tai sovelluksia
- noudattaa ohjaavia säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- perehtyy toteuttavaan esillepanoon tai kampanjaan, asetettuihin tavoitteisiin ja kohderyhmään
- sopii omasta roolistaan esillepanon tai kampanjan toteuttamisessa
- noudattaa suunnittelussa organisaation brändin, esillepanon tai kampanjan ohjeita
- suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtäviä

Toteuttaminen
Opiskelija

- työskentelee osana työyhteisöä ja noudattaa työyhteisön toimintatapoja
- valmistelee esillepanon tai kampanjan rakentamista
- toteuttaa esillepanon tai kampanjan suunnitelman mukaisesti
- käyttää tarkoituksenmukaisesti työvälineitä ja laitteita

- hyödyntää esillepanossa tai kampanjassa kalusteiden ja varusteluosien käyttömahdollisuuksia
- soveltaa visuaalisen myyntityön esillepanotekniikoita
- käyttää ammattisanastoa
- hyödyntää esillepanossa tai kampanjassa käyttöyhteysperiaatetta
- ratkaisee työtehtävissä esiin tulleita ongelmatilanteita
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä
- tuottaa tai hyödyntää valmista asiakasinformaatiota
- varmistaa hintatietojen ja muun asiakasinformaation oikeellisuuden
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- huolehtii työkyvystään ja käyttää ergonomisia työasentoja
- kierrättää ja hyödyntää materiaalin kierron mahdollisuuksia

Seuranta
Opiskelija

- ylläpitää esillepanoa tai kampanjaa
- seuraa ja arvioi esillepanon tai kampanjan tavoitteiden toteutumista
- tunnistaa esillepanon tai kampanjan hyödyntämismahdollisuuksia osana muuta markkinointiviestintää

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä perehtymällä esillepano- tai kampanjaohjeistuksiin, suunnittelemalla ja toteuttamalla esillepanon tai kampanjan oman työtehtävänsä mukaisesti työpaikan työympäristössä. Lisäksi opiskelija seuraa esillepanon tai kampanjan toteutumista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyydet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa suoritetaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan valitseman aikataulun mukaan. Tämä toteutusmuoto tarkoittaa, että opiskelija on oppilaitoksellamme lähiopetusjaksolla, jonka aikana opiskellaan tutkinnonosaan kuuluva teoriatieto oppitunneilla erilaisia opetusmenetelmillä moodle-ympäristön sekä muiden oppimateriaalien avulla. Käytännön taitoja harjoitellaan oppilaitoksella, oppilaitoksen myymälässä tai erilaisissa organisaatioissa työelämäprojekteina.

Työelämässä oppimisen jaksolla opiskelija hankkii lisää osaamista käytännön työtehtävissä ja lopuksi suoritetaan osaamisen arviointi näytön avulla. Opiskelijaa ohjaavat opettajat ohjaavat hänet työpaikan hakuun ja opiskelija itse hankkii sopivan työpaikan. Ohjaavat opettajat varmistavat työpaikan sopivuuden kyseisen tutkinnonosan suorittamiseen. Työelämässä oppimisen jakso voi olla palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

Toteutus oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa opiskellaan pakollisten opintojen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Tässä toteutusmuodossa oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työelämässä oppimisena, jota tukevat teemoittain valitut lähiopetuspäivät oppilaitoksella sekä verkko-opinnot. Lähiopetuspäivissä käydään läpi keskeiset asiat, joita täydentää verkko-oppimisympäristö moodlessa oleva materiaali sekä omaan työpaikkaan liittyvät teorioita soveltavat tehtävät. Työelämässä oppiminen voi olla palkatonta palkatonta, jolloin opiskelija suorittaa tutkinnonosaa koulutussopimuksella tai palkallista, jolloin hänen suoritusmuotonsa on oppisopimus.

Osaamista voi olla hankittu jo aiemmin, jolloin puuttuvaa osaamista täydennetään osallistumalla vain tarvittaviin lähiopetuspäiviin.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonperusteiden mukaisesti kuten ammattitaidon osaamistavoitteissa on kerrottu. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua työpaikalla kaikkia tutkinnonosan vaatimia ammattitaitovaatimuksia, voidaan osaamisen arviointia täydentää oppilaitoksella tehtyjen tehtävien, käytännön harjoitusten, haastattelujen tai muun menetelmän avulla.

2.26. Huippuosaajana toimiminen (108350)

Tämän tutkinnon osan tavoitteena on oman alan ammatillisesti vaativissa työtehtävissä työskentely ja huipputason saavuttaminen. Opiskelija joko työskentelee huippuosaamista vaativissa työtehtävissä tai osallistuu kilpailutoimintaan ja siihen valmentautumiseen.

Kuvituskuva

Teemat:

- Huippuosaajaksi valmentautuminen
- Työskentely alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä

Ammattitaitovaatimukset

Osaamisen kehittäminen
Opiskelija

- arvioi omaa osaamistaan sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan perustellen
- laatii itselleen kehittymissuunnitelman niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi
- kehittää osaamistaan ja työtapojaan saadun palautteen perusteella
- työskentelee muuttuvissa tilanteissa
- työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen
- toimii osana tiimiä ja jakaa osaamistaan muille.

Työskentely alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä
Opiskelija

- valitsee työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa
- kokeilee uusia työmenetelmiä työssään
- hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa
- toimii kustannustehokkaasti ja yrityksen tuloksellisuutta edistävästi
- edistää uusien työtapojen ja -menetelmien käyttöä työyhteisössä
- vahvistaa ja luo uusia asiakassuhteita
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita
- ennakoi riskejä ja ilmoittaa työhön liittyvistä vaaratekijöistä
- varmistaa asiakasturvallisuuden
- työskentelee ergonomisesti ja huolehtii työkyvystään
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä

Laatuvaatimusten huomioiminen
Opiskelija

- asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulunsa realistiseksi
- työskentelee yrityksen tai organisaation laatuvaatimusten mukaisesti
- havaitsee laatupoikkeamat ja etsii niihin ratkaisuja
- toimii yrityksen tai organisaation kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Toimiminen alan verkostoissa
Opiskelija

- viestii asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä tutkintokielellä ja yhdellä vieraalla kielellä
- tuntee toimialan keskeiset kansalliset ja kansainväliset verkostot
- hyödyntää verkostojaan työssään

Osaamisen arviointi

	Opiskelija
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla vaativissa oman alan työtehtävissä. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa tai em. kilpailutilanteisiin valmentautumisessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Ammattitaitovaatimuksista poikkeaminen tai osaamisen arvioinnin mukauttaminen eivät ole mahdollisia tässä tutkinnon osassa.

Toteutukset

Oppilaitos- ja työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Tässä tutkinnon osassa ja toteutuksessa opiskelija hankkii osaamista osallistumalla kilpailutoimintaan omalla alallaan. Kilpailutoimintaan kuuluu valmentautumista opettajan ohjauksessa sekä kestoltaan ja tavoitteiltaan yksilöllinen työelämäjakso koulutussopimuksella tai oppisopimuksella, jossa myös kyseiseen tutkintoon kuuluvia kilpailutoimintaan rajattuja työtehtäviä opitaan ja harjaannutetaan. **Oppimisympäristöinä toimivat** oppilaitoksen työtilat, semifinaali ja finaalipaikat, verkko-opetusmenetelmät ja projektit sekä työpaikkojen työskentely-ympäristöt.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

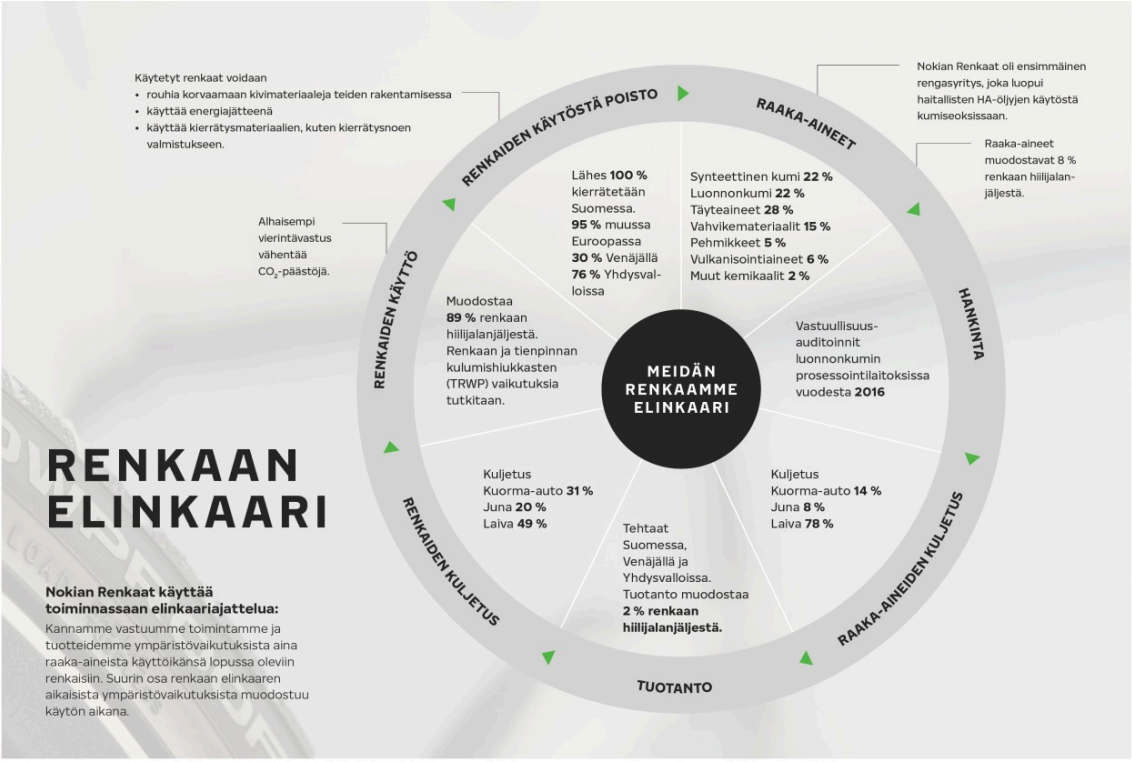
Tässä toteutuksessa keskeistä on sopiva oman ammattialan työpaikka sekä huippuosaamista vaativiin työtehtäviin pääseminen. Opiskelijan on voitava kehittää omaa osaamistaan ja työympäristöään sekä toimia alan verkostoissa ja yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

2.27. Ilmastovastuullinen toiminta (108349)

Tutkinnon osassa perehdytään ilmastonmuutoksen perusteisiin, syihin ja keskeisiin hillinnän ja sopeutumisen keinoihin. Keskeisenä opiskelijan oppimistavoitteena on selvittää jonkin toiminnan, tuotteen tai vaikka työpaikan ilmastovaikutuksia ja pohtia keinoja päästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi sekä viestiä ilmastoratkaisuista työyhteisössä.

Teemat:

- Ilmastonmuutoksen perusteet
- Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen keinoja omalla alalla
- Ilmastovastuullisuuden edistäminen työpaikalla

Ammattitaitovaatimukset

Ilmastonmuutoksen lähtökohtien selvittäminen
Opiskelija

- ymmärtää ilmastomuutoksen ilmiönä ja ihmisen toiminnan vaikutuksen siihen sekä ratkaisujen tarpeen
- tunnistaa toimintaympäristönsä erityispiirteitä ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen
- tunnistaa keskeisiä ilmastonmuutokseen vaikuttavia tekijöitä omalla alallaan
- tunnistaa vaikutusmahdollisuuksia ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen omassa työtehtävässään.

Ilmastonmuutoksen vaikutusten ja ratkaisujen esittäminen
Opiskelija

- selvittää oman työnsä, työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun ilmastovaikutuksia
- pohtii käytännön ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen toimialallaan
- arvioi ja vertailee pohtimiensa ilmastoratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta ja taloudellisuutta
- ehdottaa käytännössä toteuttavissa olevia perusteltuja ratkaisuja työnsä tai työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun kehittämiseen ilmastovaikutusten vähentämiseksi

Ilmastovastuullisen toiminnan vahvistaminen
Opiskelija

- viestii ehdottamistaan ilmastoratkaisuista työyhteisössään

- osallistuu toimintaan, jolla kehitetään ilmastotietoisuutta ja -asioita työyhteisössä
- kannustaa omalla toiminnaltaan muita ilmastovastuuseen

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä ilmastovastuullisesti omalla alallaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Verkko- ja työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Tutkinnon osa suoritetaan ohjattuina verkko-opintoina Moodlessa sekä ja työelämässä oppimalla. Ilmastovastuullinen toiminta tutkinnon osan työelämäoppimisen voi hyvin yhdistää jokin toisen tutkinnon osan teo-jaksoon. Sakkyssa on Moodlessa yhteinen materiaali Ilmastovastuullinen toiminta. Moodlen materiaalia ja oppimistehtäviä hyödynnetään oppimisen tukena.

Sakkyssa tutkinnon osaan on nimetty ohjaavat opettajat pooleittain. He ohjaavat opiskelijoiden verkko-opintoja sekä ohjaavat opiskelijan työelämässä oppimista yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa. Ohjaavat opettajat ovat perehtyneet ilmastokysymyksiin ja mm. hiilijalanjäljen laskennan perusteisiin. Tutkinnon osan työpaikalla tapahtuvaa oppimista voi kuitenkin ohjata myös muu ohjaava opettaja. Tällöin poolikohtainen ohjaaja opastaa tarvittaessa ohjaavaa opettajaa ja työpaikkaohjaajaa mm. arviointitiedon kokoamisessa.

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla ilmastovastuullisena toimijana. Osaaminen voidaan osoittaa organisaation, työyhteisön, hankinnan, prosessin, tuotteen tai palvelun, oppilaitoksen tai muun vastaavan ilmastotoiminnan tehtävissä. Käytännössä opiskelija voi osoittaa osaamisensa joko työssäoppimispaikalla/ työpaikalla, oppilaitoksessa tai opiskelijan omassa NY-yrityksessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.28. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen (106734)

Tämän tutkinnon osan tavoitteena on kansainvälisyysosaamisen hankkiminen esim. kansainvälisessä toimintaympäristössä tai toimien kansainvälisissä projekteissa ja verkostoissa.

Teemat:

- Valmistautuminen kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen
- Työskentely kansainvälisessä ympäristössä
- Kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen
Opiskelija

- etsii tietoa ja perehtyy kansainväliseen työympäristöön ja tulevaan työtehtävään
- perehtyy työtehtävään liittyvien maiden kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- huolehtii kansainvälisessä työtehtävässä tarvittavista järjestelyistä ja asiakirjoista
- selvittää ja sopii työtehtävän tavoitteet ja sisällöt
- ottaa huomioon työympäristöön ja -tehtävään liittyvät vaatimukset, tarpeet ja aikataulun

Vuorovaikutus kansainvälisessä työympäristössä
Opiskelija

- toimii vuorovaikutuksessa kansainvälisen työyhteisön ja kansainvälisten asiakkaiden kanssa
- käyttää toimialansa keskeistä sanastoa vieraalla kielellä
- jakaa osaamistaan kansainvälisessä työympäristössä
- käyttää eri viestintäkanavia vastuullisesti
- toimii eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa
- toimii työkulttuurin mukaisesti

Työskentely kansainvälisessä ympäristössä
Opiskelija

- noudattaa sovittuja työaikoja ja toimintatapoja
- toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työtehtäviin liittyviä määräyksiä ja ohjeita
- huomioi terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit
- toimii vastuullisesti ja eettisesti
- toimii tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen

Kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen
Opiskelija

- arvioi kansainvälisessä työtehtävässä hankitun osaamisen merkitystä urallaan
- hyödyntää kansainvälistä osaamistaan työssään
- arvioi työtehtävään liittyvien maiden työmenetelmien ja toimintakulttuurien vaikutuksia työn sujuvuuteen ja lopputulokseen
- jakaa kansainvälistä osaamistaan työyhteisössä

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Toteutus verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Moodlessa on yhteiseen käyttöön verkkokurssi: Valmennuskurssi kansainväliselle jaksolle, jonne opettaja ohjaa opiskelijan. Tutkinnon osan suoritusta ohjaavat mm. kansainvälisyyskoordinaattori tai -yhdyshenkilö, vastuuopettaja ja työpaikkaohjaaja. Toteutus ja ympäristö suunnitellaan aina opiskelijakohtaisesti.

Tutkinnon osan suorittaminen voi koostua esim. seuraavasti:

- kansainvälisessä toimintaympäristössä, kansainvälisissä projekteissa ja verkostoissa toimiminen
    - Kansainvälisellä toimintaympäristöllä tarkoitetaan, että työyhteisössä puhutaan vierasta kieltä, esim. englanninkielinen päiväkoti tai esim. vaihtojakso ulkomailla
    - Työympäristössä ollaan yhteydessä asiakkaisiin ja yhteistyökumppaneihin vieraalla kielellä.
- oppilaitoksen oppimisympäristöissä toimiminen, kuten valmentautuminen (esimerkiksi vaihto-opiskelijan tutorointi) ja osaamisen jakaminen
- verkko-oppimisympäristöissä, kuten kansainvälisen kumppanin järjestämälle verkkokurssille osallistuminen

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutus verkko-opintoina ja oppilaitoksessa

Osaamisen hankkiminen

Moodlessa on yhteiseen käyttöön verkkokurssi: Valmennuskurssi kansainväliselle jaksolle, jonne opettaja ohjaa opiskelijan. Tutkinnon osan suoritusta ohjaavat mm. kansainvälisyyskoordinaattori tai -yhdyshenkilö, vastuuopettaja ja työpaikkaohjaaja. Toteutus ja ympäristö suunnitellaan aina opiskelijakohtaisesti.

Tutkinnon osan suorittaminen voi koostua esim. seuraavasti:

- kansainvälisissä projekteissa ja verkostoissa toimiminen
    - Esim. Opiskelija tekee virtuaalivaihdon ulkomaiselle yritykselle Suomessa (esimerkiksi liiketoimintasuunnitelma, ohjelmistosuunnittelu, markkinointisuunnitelma, tuotteistaminen, asiakkuuksien hoito)
- oppilaitoksen oppimisympäristöissä toimiminen, kuten valmentautuminen (esimerkiksi vaihto-opiskelijan tutorointi) ja osaamisen jakaminen
- verkko-oppimisympäristöissä, kuten kansainvälisen kumppanin järjestämälle verkkokurssille osallistuminen

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.29. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (106731)

Tutkinnon osan suoritettuaan opiskelija tuntee ammatillisen koulutuksen järjestämismuodot ja tutkintorakenteet. Hän osaa ohjata muita opiskelijoita työelämässä oppimista koskevissa asioissa ja osaamisen hankkimisessa. Hänellä on osaamista ja valmiuksia toimia yhteyshenkilönä työpaikan ja koulutuksen järjestäjän välillä.

Teemat:

- Yhteyshenkilön tehtävät
- Yhteyshenkilönä toimiminen työpaikalla

Ammattitaitovaatimukset

Yhteyshenkilönä toimiminen
Opiskelija

- perehtyy oman alan tutkintojen perusteisiin ja tunnistaa työtehtävien yhteyden niihin
- perehtyy koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen työnjakoon ammatillisen koulutuksen järjestämisessä
- selvittää mahdollisuuksia järjestää koulutusta ja näyttöjä työpaikalla
- tiedottaa ammatillisen koulutuksen järjestämisestä työpaikalla yhdessä koulutuksen järjestäjän kanssa
- toimii vuorovaikutuksessa erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa

Ohjaustilanteisiin valmentautuminen
Opiskelija

- perehtyy ohjattavan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan

- osallistuu osaamisen hankkimisen suunnitteluun työpaikalla
- osallistuu ohjattavan opiskelijan työturvallisuuteen, työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin perehdyttämiseen
- suunnittelee opiskelijan ohjausta ja aikataulua
- seuraa erilaisia ohjaustilanteita
- hyödyntää digitaalisia välineitä tarkoituksenmukaisesti
- arvioi omaa ohjausosaamistaan ja määrittää kehittämistarpeensa

Palautteen antaminen osaamisen kehittymisestä
Opiskelija

- vertaa hankittua osaamista asetettuihin tavoitteisiin
- antaa rakentavaa palautetta osaamisen kehittymisestä
- huomioi palautteen antamisessa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla yhteyshenkilönä työpaikalla sekä valmentautumalla ohjaus- ja palautteenantotilanteisiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Toteutus verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tässä tutkinnon osassa opiskelija hankkii osaamista oppilaitoksen digitaalisissa oppimisympäristöissä sekä työelämässä. Tämä on ammatillinen valinnainen tutkinnon osa

ja suositellaan suoritettavaksi ammatillisten opintojen loppuvaiheessa, koska tutkinnon osan opiskelu vaatii kyseisen perustutkinnon perusteiden hallintaa sekä kokemusta työelämässä opiskelusta. Tutkinnon osaan kuuluu kestoltaan ja tavoitteiltaan yksilöllinen työelämässä oppimisen jakso koulutussopimuksella tai oppisopimuksella.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

Toteutus työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä on ammatillinen valinnainen tutkinnon osa ja suositellaan suoritettavaksi ammatillisten opintojen loppuvaiheessa, koska tutkinnon osan opiskelu vaatii kyseisen perustutkinnon perusteiden hallintaa sekä kokemusta työelämässä opiskelusta. Oppimisympäristönä ammattialan työpaikat.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

2.30. Yritystoiminnan suunnittelu (106732)

Yritystoiminnan suunnittelu on ammatillisen perustutkinnon valinnainen tutkinnonosa, jonka laajuus on 15 osaamispistettä.

Tässä tutkinnon osassa perehdytään yrittäjyyteen sekä yritystoiminnan perustoimintoihin ja tarkastellaan niitä yritystoiminnan aloittamisvaiheen näkökulmasta. Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan toimiakseen yrittäjänä itseään kiinnostavalla alalla. Tutkinnonosan aikana kehitetään liikeidea ja sen pohjalta lasketaan yrityksen aiheuttamat kustannukset, hinnoitellaan tuotteet ja palvelut, laaditaan budjetit ja muut rahoituksen laskelmat. Lisäksi tarkastellaan yritystoiminnan vaatimat luvat ja perustamisessa tarvittavat asiakirjat.

Teemat:

- Liiketoimintamahdollisuuksien etsiminen ja omat yrittäjävalmiudet
- Liiketoimintasuunnitelman laatiminen

Ammattitaitovaatimukset

Liiketoimintamahdollisuuksien etsiminen ja ideoiminen
Opiskelija

- kartoittaa valitsemallaan alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita
- arvioi kartoituksen pohjalta liiketoimintamahdollisuuksia
- ymmärtää kestävän kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelman laatiminen
Opiskelija

- selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä
- kartoittaa liikeideoita ja valitsee niistä toteuttamiskelpoisen
- tekee suunnitelman yrityksen toiminnoista hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita
- laskee yritystoimintaan liittyviä tuottoja ja kustannuksia sekä suunnittelee rahoitusta
- ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön

Verkostoituminen sidosryhmien kanssa
Opiskelija

- valitsee toimintansa kannalta keskeisiä sidosryhmiä
- esittelee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintamallin jollekin keskeiselle sidosryhmälle

Yrityksen perustamiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen
Opiskelija

- valitsee sopivan yritysmuodon

- laskee tarvittavan rahoituksen
- selvittää yrityksen keskeiset perustamisasiakirjat ja laatii ne

Vahvuuksien ja osaamisen arviointi
Opiskelija

- kartoittaa vahvuutensa toimia yrittäjänä
- esittelee yritystoiminnassa tarvittavan osaamisensa

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla yksin tai ryhmän kanssa liiketoimintasuunnitelman kehittämälleen liikeidealle. Siltä osin kuin tutkinnon

osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa on perustutkinnossa valinnainen tutkinnonosa ja se opiskellaan tyypillisesti toisena tai kolmantena opiskeluvuotena.

Osaamisen hankkiminen tapahtuu oppilaitoksella tekemällä ja ongelmanratkaisutaitoja hyödyntävillä opetusmenetelmillä yksin tai pareittain.

Työelämässä oppimisen jakson aikana opiskelija havainnoi valitsemansa toimialan yritystoimintaa erilaisten yritystoimintaa kuvaavien mallien avulla. Näistä hän tekee omaa liiketoimintasuunnitelmaansa varten johtopäätöksiä. Opettaja toimii ohjaajana / tutorina sekä lähiopetus- että työelämässä oppimisen jakson ajan.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu. Osaamisen arviointi toteutuu kun opiskelija tai opiskelijat esittelevät laatimansa liiketoimintasuunnitelman kokonaisuudessaan arvioijille arviointi- ja haastattelutilanteessa.

Toteutus verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa on perustutkinnossa valinnainen tutkinnonosa ja se opiskellaan tyypillisesti toisena tai kolmantena opiskeluvuotena.

Osaamisen hankkiminen tapahtuu pääsääntöisessä työelämässä tehden valitun yrityksen työtehtäviä ja havainnoiden yritystoimintaa. Jakson tukena on verkkomateriaali Moodle-oppimisalustalla, johon sisältyy teoriaa tekstinä, kuvina, videoina. Erityyppisten tehtävien kautta liiketoimintasuunnitelma rakentuu valmiiksi vaihe vaiheelta.

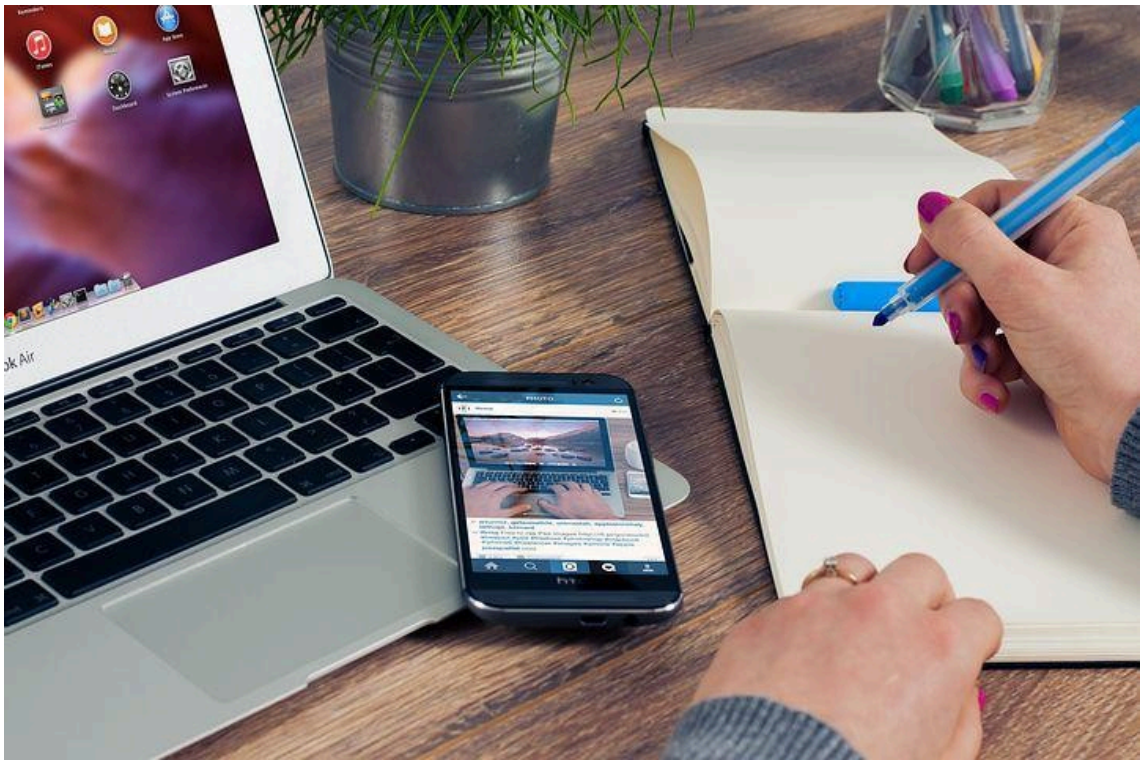
Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu. Osaamisen arviointi toteutuu kun opiskelija tai opiskelijat esittelevät laatimansa liiketoimintasuunnitelman kokonaisuudessaan arvioijille arviointi- ja haastattelutilanteessa.

2.31. Yrityksessä toimiminen (106733)

Yrityksessä toimiminen on ammatillisen perustutkinnon valinnainen tutkinnonosa, jonka laajuus on 15 osaamispistettä.

Tässä tutkinnonosassa työskennellään jo toimivassa yrityksessä joko itse tai yrittäjän apuna. Yritystoimintaan perehdytään yrityksen päivittäisten toimintojen tekemisen kautta. Yritystoimintaa havainnoidaan, jolloin päästään suunnittelemaan ja kehittämään yritystoimintaa sekä sen vaatimia verkostoja.

Teemat:

- Liiketoiminnan nykytilan analysointi
- Liikeidean täsmentäminen ja yrityksen toimintasuunnitelman päivittäminen
- Yrityksessä toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Yrityksen liiketoiminnan suunnittelu
Opiskelija

- hankkii yrityksen liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa
- laatii asiakaslähtöisen toimenpidesuunnitelman ja täsmentää yrityksen tavoitteet
- laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän aseman
- tunnistaa yritystoimintaan liittyvät keskeiset riskit
- ymmärtää kestävän kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Yrityksen liiketoimintaa edistävien yhteistyöverkostojen rakentaminen
Opiskelija

- hankkii liiketoiminnan kannalta keskeisiä yhteistyökumppaneita
- sopii yhteistyöstä yhteistyökumppaneiden kanssa
- solmii tarvittaessa yhteistyösopimukset vastuut ja velvollisuudet huomioiden

Yrityksessä toimiminen
Opiskelija

- toimii yrittäjänä tai osana yhteistyöverkostoa
- hoitaa sovittua liiketoiminnan osa-aluetta
- ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita
- toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti

Yrityksen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Opiskelija

- asettaa toiminnalleen tavoitteita yrityksen strategisten tavoitteiden mukaisesti
- tekee rakentavia ja perusteltuja ehdotuksia yrityksen toiminnan kehittämiseksi laatu- ja tulostavoitteet huomioiden
- ottaa suunnitelmissaan huomioon asiakkaiden ja sidosryhmien odotukset

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla yrityksessä ja kehittämällä yrityksen liiketoimintaa suunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Toteutus verkko-opintoina ja työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosan on perustutkinnossa valinnainen tutkinnonosa ja se opiskellaan tyypillisesti toisena tai kolmantena opiskeluvuotena.

Osaamisen hankkiminen tapahtuu pääsääntöisessä työelämässä tehden valitun yrityksen työtehtäviä ja havainnoiden yritystoimintaa. Jakson tukena on verkkomateriaali Moodle-oppimisalustalla, johon sisältyy teoriaa tekstinä, kuvina, videoina. Erityyppisten tehtävien kautta liiketoimintaa kehitetään vaihe vaiheelta

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

Toteutus työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnon osa on perustutkinnossa valinnainen tutkinnonosa ja se opiskellaan tyypillisesti toisena tai kolmantena opiskeluvuotena.

Tutkinnonosa voi toteutua esimerkiksi perheyrityksessä tai muussa yrityksessä toimisen sekä Nuori Yrittäjyys yrityksen kautta, jossa opiskelija perustaa oman yrityksen haluamalleen toimialalle ja toimii tässä yrityksessä yhden lukuvuoden ajan.

Nuori Yrittäjyys - ohjelmassa perustetaan lukuvuoden ajaksi oikealla rahalla toimiva yritys, joka myy ja markkinoi tuotteet ja palvelut asiakkaalle. Opiskelijat käyvät lukuvuoden aikana läpi yrityksen kaikki vaiheet perustamisesta yrityksen lopettamiseen.

Toimintamallissa opettaja toimii tutorina/ mentorina NY-yrityksen kulloisenkin tilanteen mukaisesti. Opettajatutor seuraa yrityksessä toimivaa opiskelijaa ja kannustaa omatoimisuuteen ja ongelmanratkaisuun. Hän mahdollistaa ja tukee oppimista erilaisissa tilanteissa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

2.32. Aktiivinen toimija yhteiskunnassa ja työelämässä (106736)

Aktiivinen toimija yhteiskunnassa ja työelämässä on paikallisesti tarjottava valinnainen tutkinnon osa, jonka laajuus on 15 osaamispistettä.

Tutkinnon osassa opiskelija kehittää omaa osallisuuttaan yhteiskunnallisena toimijana. Hän auttaa opiskelijakavereitaan osallistumalla esimerkiksi tutor-toimintaan tai opiskelijakuntatoimintaan tai on mukana esittelemässä oppilaitosta ja opintoja erilaisissa tilaisuuksissa. Opiskelija toimii uuden opiskelijan tukena oppilaitoksessa tai työpaikalla ja omalla esimerkillään edistää oppilaitoksen ja työpaikan toimintaa ja ilmapiiriä. Opiskelija asennoituu ennakkoluulottomasti ja suvaitsevaisesti eri kulttuuripiireistä tuleviin ihmisiin ja asioihin sekä käyttää aktiivisesti suomen kieltä.

Koodi

106736

Ammattitaitovaatimukset

Aktiivinen toimija

- auttaa opiskelijakavereitaan opiskelussa ja työtehtävissä osallistumalla esimerkiksi tutor-toimintaan tai opiskelijakuntatoimintaan ()
- on mukana oppilaitoksen ja opintojen esittelyissä ()
- edistää omalla esimerkillään oppilaitoksen ja työpaikan toimintaa ja ilmapiiriä ()
- asennoituu ennakkoluulottomasti ja suvaitsevaisesti eri kulttuuripiireistä tuleviin ihmisiin ja asioihin ()
- käyttää aktiivisesti suomen kieltä puhuessaan ja kirjoittaessaan ()

Arviointi

Opiskelija
• toteuttaa tehtävät ohjatusti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee lisäohjausta • hyödyntää tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
• toteuttaa tehtävät ohjeiden mukaisesti • toimii vuorovaikutteisesti • tarvitsee harvoin lisäohjausta • hyödyntää tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
• toteuttaa tehtäväkokonaisuuden oma-aloitteisesti ja annettujen ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
• suunnittelee ja toteuttaa tehtäväkokonaisuuden oma-aloitteisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aktiivisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
• suunnittelee ja kehittää tehtäväkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja aktiivisesti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toteuttamalla käytännön tehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua taitoa ei voida arvioida näytön perusteella, täydennetään se yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Toteutus oppilaitoksessa

Osaamisen hankkiminen

Tässä tutkinnon osassa opiskelija toimii aktiivisesti aloittavan opiskelijan tukena, osallistuu opettajien ja opinto-ohjaajan apuna oppilaitoksen tapahtumiin ja toimintoihin, tai osallistuu aktiivisesti opiskelijakunnan toimintaan ja toimii tutorina.

Opiskelija voi osoittaa osaamisensa perehdyttämällä uuden opiskelijan opintoihin tai suunnittelemalla ja toteuttamalla opiskelijakunnan tapahtuman työryhmän jäsenenä tai itsenäisesti. Opiskelija voi olla apuna esimerkiksi avoimissa ovissa ja muissa markkinointitilaisuuksissa, kilpailuissa, vanhempainilloissa ja peruskoulun oppitunneilla

vierailtaessa. Opiskelija voi myös kehittää uuden toimintamallin, jolla opiskelijoita saadaan osallistumaan aktiivisemmin opiskelijakunnan toimintaan.

Opiskelija ja opettaja suunnittelevat etukäteen tilanteen ja tehtävät, joista opiskelija huolehtii. Opiskelija kirjaa työtehtävänsä osaamisen osoittamisen suunnitelmaan ja oppimispäiväkirjaan. Tutkinnon osan laajuus on tärkeää huomioida suunnittelussa, tekemisen ja toiminnan on oltava riittävän laajaa ja säännöllistä.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

Toteutus työelämässä

Osaamisen hankkiminen

Tutkinnon osassa opiskelija perehdyttää tai toimii aktiivisesti uuden henkilön tukena työpaikalla. Opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja suunnittelevat etukäteen tilanteen ja toimenpiteet, joista opiskelija huolehtii. Opiskelija kirjaa työtehtävänsä osaamisen osoittamisen suunnitelmaan ja oppimispäiväkirjaan. Tutkinnon osan laajuus on tärkeää huomioida suunnittelussa, tekemisen ja toiminnan on oltava riittävän laajaa ja säännöllistä.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu.

2.33. Työelämän tekoälytaidot (106739)

Työelämän tekoälytaidot on paikallisesti tarjottava tutkinnonosa, jonka laajuus on 5 osaamispistettä.

Tässä tutkinnonosassa perehdytään tekoälyn keskeisiin osa-alueisiin ja käsitteisiin, tutkitaan tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia ja opitaan käyttämään generatiivista tekoälyä vastuullisesti ja eettisesti oman ammattialan työn tukena.

Laajuus

5.00

Koodi

106739

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- tuntee tekoälyn perustoimintaperiaatteen
- tietää tekoälyn hyödyntämismahdollisuudet omalla ammattialalla
- käyttää tekoälytyökaluja ammattialan työssä
- huomioi tekoälyn vastuullisen ja turvallisen käytön vaatimukset

Arviointi

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käyttämällä tekoälyä tai sitä hyödyntäviä työkaluja ammattialan työssä.
Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osaamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa suoritetaan itsenäisesti verkkokurssilla ja virtuaalisessa oppimisympäristössä opiskellen. Kurssin aineisto sekä oppimistehtävät kehittävät tekoälylukutaitoa, ymmärrystä erilaisten sovellusten käyttämistä tekoälyteknologioista, niiden toimintaperiaatteista ja niiden soveltamisesta eri aloilla.

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käyttämällä tekoälyä tai sitä hyödyntäviä työkaluja ammattialan työssä.
Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osaamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.34. Projektin toteutus (106740)

Projektin toteutus on paikallisesti tarjottava tutkinnonosa, jonka laajuus on 5 osaamispistettä.

Tässä tutkinnonosassa osallistutaan projektin toteutukseen ja opitaan toimimaan projektissa projektiryhmän jäsenenä. Ennen projektin toteutukseen osallistumista selvitetään tarkasti projektin tausta, tavoitteet, tehtävä projektissa ja muita projektiin liittyviä tekijöitä. Projektin toteutuksen jälkeen arvioidaan omaa suoriutumista projektin toteutuksessa.

Laajuus

5.00

Koodi

106740

Ammattitaitovaatimukset

Projektin toteutukseen valmistautuminen
Opiskelija

- selvittää projektin lähtökohdat: tausta, tavoitteet, aikataulu, paikka, kohderyhmä ja projektin osapuolet
- perehtyy projektiin liittyviin sääntöihin ja ohjeisiin
- tutustuu projektin työryhmään, työtehtäviin sekä työvälineisiin
- selvittää projektin liittyvän yhteistyöverkoston
- seuraa projektiin liittyvää viestintää eri kanavissa

Projektin toteuttaminen
Opiskelija

- toimii projektissa vastuullisesti hoitaen annettuja työtehtäviä
- käyttää projektissa vaadittuja työvälineitä ja -laitteita
- toimii projektityöryhmän jäsenenä
- noudattaa annettuja sääntöjä, ohjeita sekä aikatauluja
- toimii resurssi- ja energiaviisaasti

- osallistuu projektiviestintään
- edistää toiminnallaan projektia ja sen onnistumista
- hoitaa projektin toteutuksen lopputyöt
- arvioi projektin onnistumista sekä omaa työskentelyään projektissa

Arviointi

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä yrityksen, järjestön, julkishallinnon työympäristön projekteissa tai osallistumalla erilliseen projektiin yrityksessä, järjestössä tai oppilaitoksessa. Opiskelija toimii osana projektiryhmää tehden projektiin liittyviä työtehtäviä ja käyttää projektiin liittyviä työvälineitä ja -laitteita.

Toteutukset

Työelämä- tai oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa suoritetaan itsenäisesti valmistautumalla toimimaan projektin toteutuksessa. Opiskelija selvittää projektin tavoitteet, sisällön, aikataulun, osapuolet, kohderyhmän, projektiryhmän kokoonpanon, työtehtävänsä projektissa, projektiohjeistuksen, projektissa käytettävät välineet ja laitteet sekä projektiin liittyvän viestinnän.

Osaamisen osoittaminen

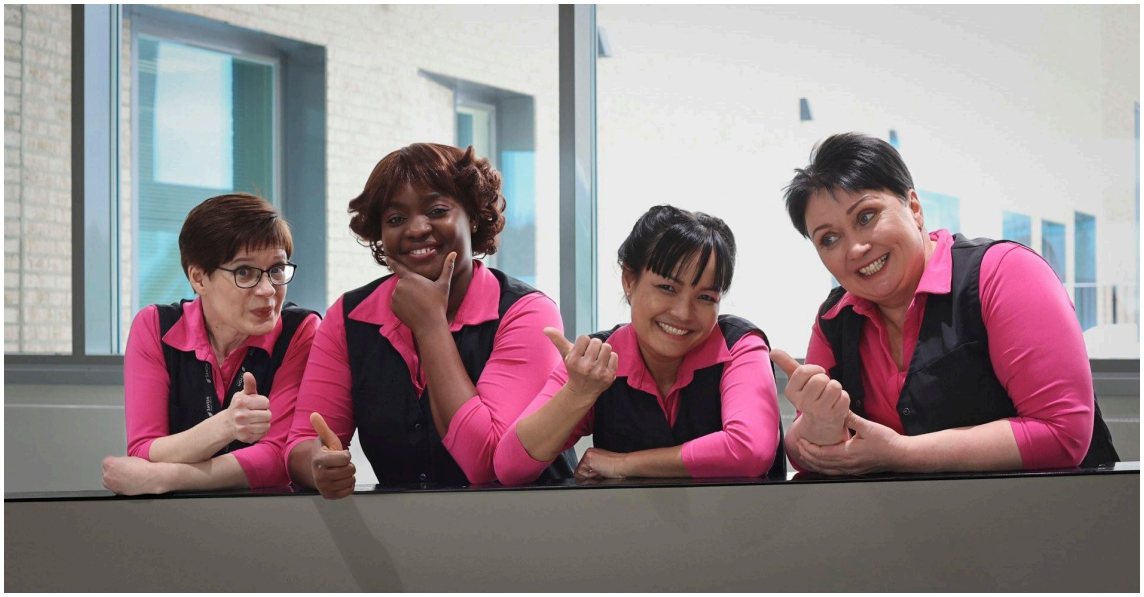
Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä yrityksen, järjestön, julkishallinnon työympäristön projekteissa tai osallistumalla erilliseen projektiin yrityksessä, järjestössä tai oppilaitoksessa. Opiskelija toimii osana projektiryhmää tehden projektiin liittyviä työtehtäviä ja käyttää projektiin liittyviä työvälineitä ja -laitteita.

2.35. Monikulttuurisessa työyhteisössä toimiminen (106737)

Monikulttuurisessa työyhteisössä toimiminen on paikallisesti tarjottava perustutkintojen tutkinnon osa, jonka laajuus on 15 osaamispistettä. Tutkinnon osa antaa valmiuksia työskennellä entistä monikulttuurisemmissa työpaikoissa, huomioida kulttuurieroja ja kehittää omaa viestintää selkeälle kielelle.

Teemat

- Valmistautuminen monikulttuurisessa työympäristössä toimimiseen
- Työskentely monikulttuurisessa työyhteisössä ammattitaitoisesti ja vuorovaikutteisesti

Laajuus

15.00

Koodi

106737

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen monikulttuurisessa työympäristössä toimimiseen

- opiskelija perehtyy maahanmuuton syihin ja tarpeellisuuteen
- ymmärtää kulttuurin ja monikulttuurisuuden käsitteet ja niiden vaikutuksen työpaikalla toimimiseen
- tiedostaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon merkityksen
- tunnistaa rasismin ilmentymisen muotoja ja antirasistisia toimintatapoja
- perehtyy kielitietoisuuteen
- perehtyy suomalaiseen työkulttuuriin ja tiedostaa, miten siinä toimitaan
- tiedostaa yhteisöllisten toimintatapojen merkityksen

Työskentely monikulttuurisessa työyhteisössä ammattitaitoisesti ja vuorovaikutteisesti

- opiskelija työskentelee alan työtehtävissä monikulttuurisessa työyhteisössä ja/tai asiakaskohteessa
- tiedostaa työyhteisön toimintakulttuurin
- noudattaa sovittuja työaikoja ja toimintatapoja
- toimii terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit huomioiden
- toimii vastuullisesti ja eettisesti
- kohtaa toisista kulttuureista tulevat yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti ja toimii heidän kanssaan joustavasti ja yhteistyökykyisesti
- toimii kielitietoisesti ja käyttää selkeää kieltä sekä ohjaa ammattikielen oppimiseen
- hyödyntää kieli- ja kulttuurisidonnaista osaamista työssään

Arviointi

Opiskelija
• toteuttaa tehtävät ohjatusti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee lisäohjausta • hyödyntää tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
• toteuttaa tehtävät ohjeiden mukaisesti • toimii vuorovaikutteisesti • tarvitsee harvoin lisäohjausta • hyödyntää tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
• toteuttaa tehtäväkokonaisuuden oma-aloitteisesti ja annettujen ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
• suunnittelee ja toteuttaa tehtäväkokonaisuuden oma-aloitteisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aktiivisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
• suunnittelee ja kehittää tehtäväkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja aktiivisesti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen monikulttuurisessa työympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opiskelija kirjaa työtehtävänsä osaamisen osoittamisen suunnitelmaan ja oppimispäiväkirjaan.

Toteutukset

Oppilaitos-, työelämä- ja verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Tutkinnon osassa monikulttuurisessa työympäristössä toimimiseen valmistaudutaan oppilaitoksessa ja verkko-oppimisympäristössä. Tämän jälkeen opiskelija työskentelee käytännön työtehtävissä monikulttuurisessa työympäristössä ja osoittaa työelämässä ammattitaitonsa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti, kuten ammattitaidon osaamistavoissa on kerrottu. Opiskelija kirjaa työtehtävänsä osaamisen osoittamisen suunnitelmaan ja oppimispäiväkirjaan.

2.36. Alan osaajaksi suomalaiseen työelämään (106738)

Paikallisesti tarjottava tutkinnon osa on tarkoitettu opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Tutkinnon osa on suunniteltu vastaamaan työelämän tarpeisiin ja se vahvistaa maahanmuuttaneiden osaamista suomalaisesta työelämästä. Suomalaisessa työelämässä työskentelyn tutkinnon osassa käydään läpi työelämän perustaitoja ja työskennellään alan avustavissa työtehtävissä työparin kanssa.

Kenelle: erityisesti osatutkinto-opiskelijoille,

- joilla ei ole kokemusta suomalaisesta työelämästä
- jotka eivät opiskele yhteisiä tutkinnon osia
- joiden kielitaito on matala

Laajuus

15.00

Koodi

106738

Ammattitaitovaatimukset

Työelämäosaaminen
Opiskelija

- työskentelee alan avustavissa työtehtävissä itsenäisesti tai työparin kanssa
- tunnistaa oman alan keskeisimmät työpaikat (toimialatuntemus)
- noudattaa sovittua työaikaa
- tuntee suomalaista työelämäkulttuuria
- tuntee työpaikan toimintatapoja
- tietää työntekijän oikeudet ja velvollisuudet

Tietotekniset perustaidot
Opiskelija

- hallitsee ammatissa tarvittavat perusdigitaidot

Suomen kielellä viestiminen työpaikalla
Opiskelija

- harjoittelee käyttämään suomen kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä
- harjoittelee oman alan keskeisintä sanastoa
- harjoittelee omassa ammatissa käytettäviä viestintäkanavia (esim. sähköposti, puhelin, tekstiviestit, some)

Työturvallisuus ja työhyvinvoinnista huolehtiminen
Opiskelija

- toimii osana työyhteisöä arvostaen omaa ja muiden työtä
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja -säädöksiä
- huomioi työympäristön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen liittyviä asioita
- huomioi työhyvinvointiin ja ergonomiaan liittyviä asioita

Arviointi

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä alan avustavissa käytännön työtehtävissä työskennellen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Oppilaitos-, työelämä- ja verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Osaamisen hankinnassa huomioidaan osaamisen tunnistamisena aiempi työkokemus suomalaisessa työelämässä. Toteutustavat ja ajat suunnitellaan yksilöllisesti HOKS-keskustelun perusteella. Tutkinnon osan teeman toteutukset suunnitellaan aloilla huomioiden ammatin vaatimukset.

Tutkinnon osan suorittaminen voi koostua esim. seuraavasti

- Verkko-oppimisympäristöissä toimiminen, oppimistehtävien tekeminen.
- Oppilaitoksen oppimisympäristöissä toimiminen.
- Työskentely alan avustavissa työtehtävissä itsenäisesti tai työparin kanssa suomalaisessa työelämässä.

Opiskelija saa palautetta osaamisen kehittymisestä säännöllisesti tutkinnon osan vastuuopettajalta ja työpaikan ohjaajilta. Osaamisen kehittymisen seurannassa käytetään menetelmänä mm. itsearviointia työskentelystä ja ohjaus- ja palautekeskusteluja. Osaamisen kehittymisen seurannassa hyödynnetään Wilman oppimispäiväkirjaa.

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä alan avustavissa käytännön työtehtävissä työskennellen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Näyttö suunnitellaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä:

- Näyttötilanne voi olla esimerkiksi alan avustavan käytännön työtehtävän suorittaminen itsenäisesti tai työparin kanssa. Osoittaa tuntevansa työpaikan työturvallisuussäännöt, jotka liittyvät suoritettavaan työtehtävään. Käyttää työtehtävän edellyttämää suomen kieltä ja tietoteknisiä taitoja.
- Opiskelija suunnittelee näytön osaamisen osoittamisen suunnitelmaan ja oppimispäiväkirjaan.

2.37. Työelämän digitaidot (1051)

TYÖELÄMÄN DIGITAIDOT on Liiketoiminnan perustutkinnossa Kuopiossa paikallisesti tarjottava tutkinnonosa, jonka laajuus on 5 osaamispistettä.

Tässä tutkinnonosassa opitaan uusia työelämän digitaitoja tai päivitetään jo olemassaolevaa tietoa ja taitoa. Opitaan käyttämään erilaisia ammatillisia sovellusohjelmia ja digitaalisia ympäristöjä sekä tuottamaan digitaalista aineistoa tekijänoikeuksia noudattaen.

Laajuus

5.00

Koodi

1051

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- pitää yllä sekä kehittää omaa ammatillista digiosaamistaan
- organisoida omaa työtään erilaisten työvälineiden avulla
- käyttää ammatillisen verkoston välineitä
- viestiä ammatillisesti eri viestintäkanavissa

Arviointi

Oman ammatillisen digiosaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen
Opiskelija
• osaa ohjattuna löytää oman digiosaamisensa kehittämiskohteita • osaa ohjattuna etsiä oman digiosaamisen ylläpitämiseksi soveltuvaa koulutusta ja digiosaamiseen liittyvää muuttunutta tietoa.
• löytää oman digiosaamisensa kehittämiskohteita • osaa etsiä oman digiosaamisen ylläpitämiseksi soveltuvaa koulutusta ja digiosaamiseen liittyvää muuttunutta tietoa.
• löytää itsenäisesti oman digiosaamisensa kehittämiskohteita • Etsii itsenäisesti ja oma-aloitteisti oman digiosaamisen ylläpitämiseksi soveltuvaa koulutusta ja omaan digiosaamiseen liittyvää muuttunutta tietoa.

Oman työn organisointi erilaisten työvälineiden avulla
Opiskelija
• käyttää ohjatusti oman työn organisointiin erilaisia sovellusohjelmia ja menetelmiä
• käyttää oman työn organisointiin erilaisia sovellusohjelmia ja menetelmiä
• käyttää itsenäisesti ja oma-aloitteisesti työn organisointiin erilaisia sovellusohjelmia ja menetelmiä

Ammatillisen verkoston välineiden käyttäminen
Opiskelija
• osaa ohjatusti käyttää työelämän verkostoitumiseen tarkoitettuja tietovälineitä, ohjelmistoja ja foorumeita huolehtien tietoturvasta ja tietosuojasta
• osaa käyttää työelämän verkostoitumiseen tarkoitettuja tietovälineitä, ohjelmistoja ja foorumeita huolehtien tietoturvasta ja tietosuojasta
• osaa itsenäisesti ja oma-aloitteisesti käyttää työelämän verkostoitumiseen tarkoitettuja tietovälineitä, ohjelmistoja ja foorumeita huolehtien tietoturvasta ja tietosuojasta

Viestii ammatillisesti eri viestintäkanavissa
Opiskelija
• osaa ohjatusti valita erilaisiin viestintätilanteisiin sopivat välineet ja ohjelmistot • osaa ohjattuna tuottaa digitaalista aineistoa eri julkaisualustoille huolehtien tekijänoikeuksien noudattamisesta
• osaa valita erilaisiin viestintätilanteisiin sopivat välineet ja ohjelmistot • osaa tuottaa digitaalista aineistoa eri julkaisualustoille huolehtien tekijänoikeuksien noudattamisesta
• osaa itsenäisesti valita erilaisiin viestintätilanteisiin sopivat välineet ja ohjelmistot • osaa itsenäisesti tuottaa monipuolista digitaalista aineistoa eri julkaisualustoille huolehtien tekijänoikeuksien noudattamisesta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työskentelemällä työelämän digitaitoja vaativissa tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

TOTEUTUS OPPILAITOKSESSA JA TYÖELÄMÄSSÄ

Osaamisen hankkiminen

Tämä tutkinnonosa suoritetaan opintojen alkuvaiheessa jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämisen suunnitelmassa se katsotaan tarpeelliseksi. Tutkinnonosa opiskellaan oppilaitoksella käyttäen monipuolisia käytännönläheisiä opetusmenetelmiä. Opintojen kesto on kolme (3) viikkoa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnonosassa vaadittava ammattitaito osoitetaan näytössä työskentelemällä erilaisten organisaatioiden työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnonosassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.38. Yrittäjyysstartti (1050)

YRITTÄJYYSSTARTTI on Liiketoiminnan perustutkinnossa Kuopiossa paikallisesti tarjottava tutkinnonosa, jonka laajuus on 5 osaamispistettä.

Tässä tutkinnonosassa opitaan yrittäjyyden perustaitoja oman, kuvitteellisen yritysidean kautta. Opiskelu tapahtuu pääasiallisesti itsenäisesti verkossa. Tutkinnon osa kuitenkin aloitetaan yhteisessä lähitapaamisessa ohjaajan kanssa sekä myös näyttö arvioidaan keskustelutilaisuudessa, jolloin esittelet yritysideasi.

Laajuus

5.00

Koodi

1050

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa tunnistaa oman osaamisensa, vahvuudet sekä heikkoudet toimia yrittäjänä sekä toimia yrityksensä vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa
- osaa laatia kannattavan liikeidean tuotteineen ja palveluineen sekä suunnitella markkinoinnin perusasiat yritysidealleen
- osaa kartoittaa yrityksensä kilpailutilannetta ja kysyntää sekä tunnistaa yrityksen talouteen vaikuttavat tekijät

Arviointi

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä esittelemällä liikeideansa yrityselämän asiantuntijoille. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös lähettämällä yrityksen liikeidean asiantuntijoille arvioitavaksi.
Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Toteutukset

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Tutkinnon osa toteutetaan pääsääntöisesti verkkokurssina, mutta opiskelija saa tukea ja ohjausta yritysidealleen yrittäjyysasiantuntijalta tutkinnon osan aikana.

Osaamisen osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä esittelemällä liikeideansa yrityselämän asiantuntijoille. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös lähettämällä yrityksen liikeidean asiantuntijoille arvioitavaksi.
Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.39. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (108357)

Savon ammattiopistossa Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen -tutkinnon osa muodostuu viidestä pakollisesta osa-alueesta ja niiden osista:

- Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen äidinkielellä, suomi, pakollinen, 4 osaamispistettä TAI
- Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen äidinkielellä, suomi toisena kielenä, pakollinen, 4 osaamispistettä

sekä

- Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi, pakollinen, 1 osaamispiste
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, pakollinen, 3 osaamispistettä
- Toiminta digitaalisessa ympäristössä, pakollinen, 2 osaamispistettä
- Taide ja luova ilmaisu, pakollinen, 1 osaamispistettä

Näiden lisäksi opiskelijalle on tarjolla ko. osa-alueista valinnaisia osaamistavoitteita.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

2.39.1. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi (VVAI26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Vuorovaikutus
- Tiedonhaku ja tekstilajit
- Lähteet haltuun
- Tekstien tuottaminen

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaiset vuorovaikutustilanteet
Opiskelija

- viestii suullisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- viestii kirjallisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa

Tekstien käyttäminen ja tekstien luotettavuuden arviointi
Opiskelija

- tuntee työelämässä ja yhteiskunnassa käytettäviä erilaisia tekstilajeja ja medioita
- käyttää monilukutaitoa erilaisten tekstien tulkitsemisessa
- käyttää erilaisia tietolähteitä
- arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta
- tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin

Tekstien tuottaminen
Opiskelija

- tuottaa työelämän ja yhteiskunnan tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa tekstejä yleiskielellä
- käyttää digitaalisia sovelluksia tarkoituksenmukaisesti ja eettisesti tekstien tuottamisessa

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.2. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä (VVAI26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- S2 - Vuorovaikutus
- S2 - Tiedonhaku ja tekstilajit
- S2 - Lähteet haltuun
- S2 - Tekstien tuottaminen

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaiset vuorovaikutustilanteet
Opiskelija

- viestii suullisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- viestii kirjallisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- käyttää selkeää ja ymmärrettävää kieltä
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää suomen kielen taitoaan tavoitteellisesti

Tekstien käyttäminen ja tekstien luotettavuuden arviointi
Opiskelija

- tuntee työelämässä ja yhteiskunnassa käytettäviä erilaisia tekstilajeja ja medioita
- käyttää erilaisia tietolähteitä
- arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta
- käyttää monilukutaitoa erilaisten tekstien tulkitsemisessa
- tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin

Tekstien tuottaminen
Opiskelija

- tuottaa työelämän ja yhteiskunnan tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa tekstejä yleiskielellä
- hallitsee pääosin kielen perusrakenteet ja kirjoitetun kielen käytänteet
- käyttää digitaalisia sovelluksia tarkoituksenmukaisesti ja eettisesti tekstien tuottamisessa

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.3. Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi (VVTK26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-

jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Erilaiset vuorovaikutustilanteet
Opiskelija

- käyttää ruotsin kieltä suullisissa vuorovaikutustilanteissa
- tuottaa kirjallisia viestejä ruotsin kielellä
- tulkitsee työelämään liittyviä ruotsinkielisiä tekstejä

Toisen kotimaisen kielen merkitys
Opiskelija

- ymmärtää ruotsin kielen taidon merkityksen työelämässä ja työelämässä toimimisessa

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.4. Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä (VVVK26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Englanti - Vuorovaikutustaidot
- Englanti - Tiedonhakutaidot
- Englanti - Kulttuurintuntemus

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielellinen ja kulttuurinen ympäristö
Opiskelija

- tuntee opiskelemansa kielen ja kulttuurin vaikutuksia vuorovaikutustilanteeseen
- ottaa huomioon kielen kulttuurisia erityispiirteitä vuorovaikutuksessaan

Erilaiset vuorovaikutustilanteet
Opiskelija

- käyttää vierasta kieltä suullisessa vuorovaikutuksessa
- käyttää vierasta kieltä kirjallisessa vuorovaikutuksessa
- tuottaa työelämän vuorovaikutustilanteissa tarvittavia erilaisia tekstejä
- käyttää viestinnässä kielen perusrakenteita ja asiatyyliä

Tiedon haku ja käyttö
Opiskelija

- hakee työelämään liittyvää vieraskielistä tietoa eri lähteistä ja arvioi tiedon luotettavuutta
- tulkitsee työelämään liittyviä vieraskielisiä tekstejä
- käyttää vieraskielistä tietoa työelämään tai opiskeluun liittyvissä tilanteissa

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.5. Toiminta digitaalisessa ympäristössä (VVTD26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Digitaalisten laitteiden ja sovellusten peruskäyttö
- Vastuullinen toiminta digitaalisessa ympäristössä

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Digitaalisten laitteiden ja sovellusten valinta sekä vastuullinen käyttö
Opiskelija

- valitsee käyttötarkoitukseen soveltuvat digitaaliset laitteet ja sovellukset
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietosuojasta ja tietoturvasta
- suojaa henkilökohtaisia tietojaan ja yksityisyyttään
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia
- osaa toimia roolinsa mukaisesti kyber- ja tietoturvauhkatilanteissa
- hakee tietoa ja arvioi kriittisesti sen luotettavuutta ja hyödynnettävyyttä
- käyttää tekstinkäsittelysovellusta
- käyttää taulukkolaskentasovellusta
- käyttää esitysgrafiikkasovellusta
- noudattaa tekijänoikeuksia tuottaessaan sisältöjä
- käsittelee ja järjestää tiedostoja sekä kansioita
- jakaa sisältöjä ja käsittelee jaettua tiedostoa
- tunnistaa generatiivisen tekoälyn toimintaperiaatteita, hyödyntämismahdollisuuksia ja riskejä
- tietää viestipalveluiden ja sosiaalisen median vastuullisen käytön tapoja
- tunnistaa digitaalisten laitteiden ja sovellusten käytön vaikutuksia terveyteen, hyvinvointiin ja yhteiskuntaan

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.6. Taide ja luova ilmaisu (VVTL26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-

työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Kulttuuri ja taide
Opiskelija

- tunnistaa esimerkkejä paikallisesta, kansallisesta ja kansainvälisestä kulttuurista ja taiteesta
- käyttää kulttuurin ja taiteen eri muotoja hyvinvoinnin tukemisessa
- tekee tulkintoja ja kuvailee taidetta vuorovaikutuksessa muiden kanssa

Luova ilmaisu
Opiskelija

- tuntee luovan ilmaisun eri muotoja
- valitsee tilanteeseen sopivia luovan ilmaisun muotoja ja käyttää niitä yksin tai yhdessä muiden kanssa

- pohtii ja sanallistaa luovan ilmaisun prosessia

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.7. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi (VVAI26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

Valittavana:

- Mediapeliä, 1 osp
- Jatko-opintojen äidinkieli, 1 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen
Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen

- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen
Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen
Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.8. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä (VVAI26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

Valittavana:

- S2 - Harjoittele suomea, 1 osp
- S2 - Puhu ja kirjoita suomea, 1 osp
- S2 - Lue ja kirjoita suomea, 1 osp
- S2 - Työelämän suomea, 3 osp
- S2 - Mediapeliä, 1 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen
Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkitystä

- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee suomenkielistä kirjallisuutta

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen
Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen
Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.9. Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi (VVTK26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai

ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Toisella kotimaisella kielellä viestiminen työelämän vuorovaikutustilanteissa
Opiskelija

- selviytyy päivittäisissä työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- ilmaisee itseään tilanteen mukaan käyttäen ruotsin kielelle ja kulttuurille ominaisia ilmaisuja
- tuottaa alaansa liittyviä tekstejä
- valikoi ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä toisella kotimaisella kielellä

Kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen ymmärtäminen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa
Opiskelija

- ymmärtää ja huomioi ruotsin kielen aseman kansalliskielenä ja sen merkityksen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa

- ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen pohjoismaisessa yhteistyössä

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.10. Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä (VVVK26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

Valittavana:

- Englannin kieli tietotekniikassa, 1 osp
- Englannin kieli maailmalla, 1 osp
- Englannin kieli jatko-opinnoissa, 1 osp
- Englannin kieli sujuvaksi, 1 osp
- Kansainvälisenä tutorina toimiminen, 1 osp

- Saksan viestinnän perusteet, 1 osp
- Työelämän saksaa, 1 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Vieraalla kielellä viestiminen työelämän tilanteissa
Opiskelija

- selviytyy monenlaisista työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- ilmaisee itseään tilanteen edellyttämällä tavalla

Aktiivisena kansalaisena toimiminen vieraskielisissä yhteyksissä
Opiskelija

- toimii aktiivisena kansalaisena vierasta kieltä käyttäen
- viestii vieraalla kielellä työssä ja arkielämässä ymmärtäen oikeutensa ja velvollisuutensa
- ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuurien keskeiset piirteet

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.11. Toiminta digitaalisessa ympäristössä (VVTD26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

Valittavana:

- Sähköisen kaupankäynnin perusteet, 1 osp
- Kuvan ja videonkäsittelyn perusteet, 1 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Digitaalisten ympäristöjen ja sovelluksien hyödyntäminen
Opiskelija

- tunnistaa työnsä kannalta keskeisiä verkkoyhteisöjä

- hyödyntää yhteisöllisen työskentelyn alustoja ja palveluita
- rakentaa ammatillista verkkoidentiteettiään

Digitaalisten sisältöjen tuottaminen ja jakaminen
Opiskelija

- tuottaa ja jakaa vastuullisesti digitaalista aineistoa ammattiinsa liittyvissä verkostoissa
- käyttää tai muokkaa sisältöjä huomioiden käyttö ja tekijänoikeudet

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.39.12. Taide ja luova ilmaisu (VVTL26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Tiedon havainnointi ja kerääminen kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä
Opiskelija

- havainnoi kulttuuriympäristöään
- kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemastaan näkökulmasta

Teoksen, tuotteen tai palvelun toteutuksen suunnitteleminen ja kokeileminen luovan ilmaisun keinoin
Opiskelija

- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja
- kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.40. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (108356)

Savon ammattiopistossa Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen -tutkinnon osa muodostuu kahdesta osa-alueesta:

- Matematiikka ja matematiikan soveltaminen, pakollinen, 4 osaamispistettä
- Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen, pakollinen, 2 osaamispistettä

Näiden lisäksi opiskelijalle on tarjolla ko. osa-alueista valinnaisia osaamistavoitteita seuraavasti:

- Matematiikka ja matematiikan soveltaminen, valinnainen, 3 osp
- Jatko-opintojen matematiikkaa, 1 osp
- Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen, valinnainen, 3 osp
- Ammattilaisen fysiikka 1 osp

2.40.1. Matematiikka ja matematiikan soveltaminen (MLMA26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Peruslaskutoimitukset
- Prosenttilaskut
- Yhtälöt ja tilastot
- Geometria

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi

jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Matematiikka työ- ja arkielämässä
Opiskelija

- laskee peruslaskutoimitukset kokonais-, desimaali- ja murtoluvuilla
- laskee prosenttilaskuja
- tekee talousmatematiikan laskelmia tuloista, menoista, koroista, lainoista ja veroista
- toteuttaa mittayksiköiden muunnoksia
- ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälöitä
- laskee tavanomaisimpia pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia
- laskee mittakaavaan liittyviä laskutoimituksia
- hyödyntää suorakulmaisen kolmion geometriaa käytännön ongelmien ratkaisemisessa
- tunnistaa matematiikan merkityksen työvälineenä ja arkielämässä

Looginen päättelykyky, matemaattiset menetelmät ja apuvälineiden käyttö
Opiskelija

- mallintaa yksinkertaisia ongelmia ensimmäisen asteen yhtälöillä ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöillä, ratkaisee ne ja tulkitsee saatuja tuloksia
- käyttää laskinta, taulukkolaskentaohjelmaa ja muita apuvälineitä ongelmien ratkaisemiseen
- käyttää taulukoista ja kuvaajista saatavaa tietoa ongelmien ratkaisemisessa
- käsittelee ja havainnollistaa tilastollisia aineistoja
- määrittää keskiarvon, moodin ja mediaanin tilastollisista aineistoista ja tulkitsee tunnuslukuja
- havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia

Tulosten arviointi
Opiskelija

- varmistaa laskelmien oikeellisuuden
- varmistaa tuloksen tarkoituksenmukaisen yksikön ja oikean suuruusluokan

- arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.40.2. Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen (MLFK26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Fysiikka
- Kemia

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Fysiikan käsitteet ja suureet sekä laskutoimitukset
Opiskelija

- kuvaa ja perustelee fysiikan ilmiöitä, liikettä, voimaa, energiaa, lämpöä ja sähköä, keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksinkertaisia tasaiseen liikkeeseen ja energiaan liittyviä laskutehtäviä

Kemian käsitteet ja suureet sekä laskutoimitukset
Opiskelija

- kuvaa ja perustelee kemian ilmiöitä, alkuaineita ja yhdisteitä, seoksia, kemiallisia reaktioita ja sidoksia, hapettumista ja pelkistymistä sekä happoja ja emäksiä, keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset kemian ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- tuntee ainemäärän käsitteenä
- ratkaisee pitoisuuteen liittyviä laskutehtäviä

Fysiikka ja kemia työ- ja arkielämässä
Opiskelija

- tunnistaa, mihin fysiikkaa ja kemiaa tarvitaan työ- ja arkielämässä
- tunnistaa, mitä fysiikan lainalaisuuksia ja turvallisuusnäkökohtia tulisi ottaa huomioon työ- ja arkielämässä
- ottaa huomioon työ- ja arkielämässä käytettävien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit
- tunnistaa ilmiöiden ja aineiden ympäristövaikutuksia
- hyödyntää kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita
- käsittelee kemiallisia aineita vaarantamatta omaa, muiden tai ympäristön turvallisuutta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.40.3. Matematiikka ja matematiikan soveltaminen (MLMA26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai

ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Matemaattisten ongelmien ratkaiseminen päättelemällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla
Opiskelija

- hyödyntää toisen asteen yhtälöitä, yhtälöpareja, taulukoita ja kuvaajia matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa
- tunnistaa eksponentiaalisen mallin ja ratkaisee yksinkertaisen eksponenttiyhtälön
- hyödyntää suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa

Matemaattisen tiedon hankinta, ryhmittely ja tulkinta
Opiskelija

- käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä matemaattisen tiedon tunnistamiseen ja vertailuun

- tunnistaa normaalijakauman käsitteen ja graafisen esityksen
- kerää, ryhmittelee ja analysoi taulukoitua ja graafista tietoa eri lähteistä

Informaation tuottaminen tilastoaineistosta ja todennäköisyyksien laskenta
Opiskelija

- tuottaa ja tulkitsee tilastoaineistosta keskiluvut ja keskihajonnan sekä diskreetin jakauman odotusarvon
- tunnistaa todennäköisyyslaskennan merkityksen ja laskee todennäköisyyksiä

Ratkaisujen oikeellisuuden ja tulosten suurusluokan arviointi
Opiskelija

- varmistaa matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden
- päättelee matemaattisten ratkaisujen tuloksen suuruusluokan

Talousmatematiikan soveltaminen
Opiskelija

- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja
- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailujen pohjalta johtopäätöksiä.

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.40.4. Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen (MLFK26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai

ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Fysikaalisiin ja kemiallisiin ilmiöihin liittyvien kokeellisten mittausten tekeminen ja havainnointi
Opiskelija

- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi mekaniikan ja energian ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä
- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi happoihin ja emäksiin, hapettumiseen ja pelkistymiseen sekä orgaaniseen kemiaan liittyviä kemiallisia ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä

Kokeellisten mittaustulosten käsittely ja havaintojen analysointi
Opiskelija

- esittää keskeiset mittaustulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä

- käsittelee mittaustuloksia matemaattisilla menetelmillä ja mallintaa havaitsemiaan ilmiöitä
- määrittelee mahdollisia mittaustulosten virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen tarkoituksenmukaisella tarkkuudella
- arvioi mittaustulosten luotettavuutta
- tekee mittaustuloksista johtopäätöksiä

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (108358)

Savon ammattiopistossa Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -tutkinnon osa muodostuu kuudesta osa-alueesta:

- Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen, 2 osaamispistettä

- Työelämässä toimiminen, 2 osaamispistettä
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet, 1 osaamispiste
- Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta, 1 osaamispiste
- Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen, 2 osaamispistettä
- Kestävän kehityksen edistäminen, 1 osaamispiste

Näiden lisäksi opiskelijalle on tarjolla ko. osa-alueista valinnaisia osaamistavoitteita.

2.41.1. Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen (YTYK26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Yhteiskuntataidot
- Taloustaidot

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Yhteiskunnassa toimiminen
Opiskelija

- tuntee demokratian toimintaperiaatteita
- tuntee kansalaisen perus- ja ihmisoikeudet sekä velvollisuudet
- tuntee tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita
- tuntee yhteiskunnan keskeisiä peruspalveluja, milloin niitä tarvitaan ja miten niissä voi asioida
- tietää kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksia paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti
- tietää, miten varautua ja toimia yhteiskunnan häiriötilanteissa
- tuntee tapoja edistää omaa ja muiden turvallisuutta eri toimintaympäristöissä

Talousosaaminen
Opiskelija

- tuntee julkisen talouden toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä
- tunnistaa oikeutensa ja velvollisuutensa vastuullisena kuluttajana
- tunnistaa ja osaa ennakoida talouteen vaikuttavia tekijöitä ja riskejä eri elämänvaiheissa
- vertailee erilaisia säästämis-, sijoitus- ja rahoitusvaihtoehtoja tavoitteen saavuttamiseksi tai hankinnan tekemiseksi

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.2. Työelämässä toimiminen (YTTT26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-

työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Työmarkkinat
Opiskelija

- tuntee työmarkkinoiden nykytilaa ja kehityssuuntia
- tuntee alan työllistymismahdollisuuksia
- tuntee työmarkkinajärjestelmän toimintaa
- tuntee työttömyysturvan ja eläkkeen kertymisen periaatteita

Työehdot ja työsopimus
Opiskelija

- tuntee keskeistä työlainsäädäntöä
- tuntee työnantajan oikeuksia ja velvollisuuksia
- tuntee työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia

- tietää työsopimuksessa sovittavia keskeisiä asioita ja niiden perusteita
- tietää periaatteet, joiden mukaan palkka muodostuu

Työsuojelu ja turvallinen työyhteisö
Opiskelija

- tuntee työntekijöiden ja työnantajan yhteistoiminnan periaatteita
- tietää tapoja edistää yhteisöllisyyttä ja turvallista ilmapiiriä
- osaa tunnistaa kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa
- tietää toimintatavat kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- ja väkivaltatilanteissa
- tietää, miten toimia akuuteissa tapaturmissa ja henkeä uhkaavissa tilanteissa

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.3. Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (YTOU26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Itsetuntemus ja osaamisidentiteetti

Opiskelija

- tiedostaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä
- tunnistaa ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan ja mahdollisuuksiaan
- tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- tekee näkyväksi omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tietää oppimiseen vaikuttavia tekijöitä sekä opiskelustrategioita ja -tekniikoita
- tunnistaa itselleen sopivia tapoja oppia

Työllistyminen ja jatko-opinnot osana urasuunnittelua
Opiskelija

- käyttää erilaisia tietolähteitä ja ohjauspalveluja urasuunnittelussa
- arvioi sopivia vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa tueksi
- laatii työnhaun dokumentteja
- valmistautuu työhaastatteluun
- tunnistaa elinikäisen oppimisen merkityksen muuttuvassa työelämässä ja yhteiskunnassa
- tunnistaa toimintatapojaan muuttuvissa tilanteissa ja löytää keinoja varautua muutoksiin

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.4. Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta (YTYY26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-

työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Yrittäjämäinen toimintatapa
Opiskelija

- tunnistaa yrittäjämäistä toimintaa työskentelyssään
- ymmärtää asiakaslähtöisyyden merkityksen organisaation toiminnassa
- ymmärtää vastuunsa ja oman toimintansa merkityksen organisaation toiminnassa

Yritystoiminta
Opiskelija

- tietää yritystoiminnan merkityksen yhteiskunnassa
- tunnistaa yrittämisen muotoja
- ideoi oman liikeidean tai tunnistaa liikeideoita
- arvioi liikeidean toteuttamisen taloudellisia edellytyksiä

- tuntee yrityksen perustamista tukevia keskeisiä palveluja ja tietolähteitä
- tunnistaa yritystoiminnan mahdollisuuksia ja riskejä
- tunnistaa verkostoitumisen merkityksen yritystoiminnassa
- arvioi omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.5. Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen (YTLTTH26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Liikunta ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen

- Terveystieto ja terveyden edistäminen

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Liikunta ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen
Opiskelija

- ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä
- edistää opiskelu- ja työkykyään sekä hyvinvointiaan liikkumalla monipuolisesti itselleen sopivilla tavoilla

Terveystieto ja terveyden edistäminen
Opiskelija

- tuntee tutkittuun tietoon perustuvia suosituksia ja ohjeita terveyttä edistävistä elintavoista
- ymmärtää terveyttä edistävien elintapojen vaikutuksia työkykyyn ja hyvinvointiin
- arvioi käyttämänsä terveyttä edistävän tiedon luotettavuutta

Työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen
Opiskelija

- tuntee terveyttä, työkykyä ja hyvinvointia tukevia palveluja
- tunnistaa vahvuuksiaan, mahdollisuuksiaan ja motiivejaan kokonaisvaltaisen työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi
- tunnistaa keinoja vahvistaa ja ylläpitää omia fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia voimavarojaan
- tunnistaa keinoja palautua fyysisestä ja psyykkisestä rasituksesta
- huomioi ergonomian osatekijöitä toiminnassaan
- arvioi omaa kokonaiskuormitustaan ja ennaltaehkäisee kuormittumista
- edistää toiminnallaan toimintaympäristönsä turvallisuutta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.6. Kestävän kehityksen edistäminen (YTKK26)

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-

työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Kestävän kehityksen lähtökohdat
Opiskelija

- tunnistaa planetaariset rajat
- hahmottaa ympäristömuutosten vaikutuksia yhteisöjen ja yksilöiden hyvinvointiin
- tietää, mitä ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys tarkoittavat ja miten ne liittyvät toisiinsa
- tunnistaa ympäristöön ja kestävyyteen liittyviä tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta

Kestävä tulevaisuus
Opiskelija

- ymmärtää hiilineutraaliuden ja kiertotalouden periaatteita
- tietää keinoja kestävän tulevaisuuden edistämiseksi

- selvittää omaa hiilijalanjälkeään ja arvioi mahdollisuuksia sen pienentämiseen

Kestävän kehityksen eettiset näkökulmat
Opiskelija

- ymmärtää erilaisten valintojen ja ratkaisujen taustalla olevia arvoja ja eettisiä periaatteita
- tekee eettisiä ja kestävyyttä tukevia valintoja

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.7. Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen (YTYK26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

Valittavana:

- Vaikuttamis- ja yhteisöllisyysosaaminen, 1 – 3 osp
- Tutorointi ja oppilaitoksen edustaminen, 1 – 3 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen
Opiskelija

- hakee tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista
- seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa
- osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen

Alan yhteiskunnallisen merkityksen arvioiminen
Opiskelija

- seuraa alan yhteiskunnallista keskustelua
- arvioi alansa merkitystä yhteiskunnassa ja tulevaisuuden näkymiä

Kansantalouden perusasiat ja keskeiset toimijat
Opiskelija

- seuraa taloutta koskevaa uutisointia
- tunnistaa yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen kehityksen merkityksen yleisesti ja oman alan työpaikkoihin ja työllistymiseen
- ymmärtää kansantalouden perusasiat, -käsitteet ja keskeiset toimijat

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.8. Työelämässä toimiminen (YTTT26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

Valittavana:

- Työnhakutaidot, 1 osp
- Työelämän psykologiaa, 1 osp
- Hyvinvoinnin psykologiaa, 1 osp
- Innovaatioleiri, 1 osp
- Innovaatiotyöpaja, 1 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Työyhteisön jäsenenä toimiminen
Opiskelija

- tunnistaa oman roolinsa työyhteisön jäsenenä

- työskentelee työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- noudattaa sovittuja toimintatapoja ja kehittää omia toimintatapojaan

Työelämän erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa toimiminen
Opiskelija

- toimii rakentavasti erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa
- kehittää vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti
- toimii erilaisissa ryhmätilanteissa oman työtehtävänsä ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi

Alan työtehtävien selvittäminen kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla
Opiskelija

- etsii itsenäisesti tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla
- löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.9. Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen (YTLTTH26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

Valittavana:

- Terveyttä ruoasta, 1 osp
- Kuntosaliharjoittelu, 1 osp
- Palloilu, 1 osp
- Amistanssit, 2 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti. Oppivelvolliset hankkivat osaamista pakollisisiin osaamistavoitteisiin lähitoteutuksessa.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla
Opiskelija

- seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään sekä osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteiden toteutumista
- soveltaa monipuolisesti liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja
- arvioi perustellusti kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä

Oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen
Opiskelija

- toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia ja osallisuutta edistävästi

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.41.10. Kestävän kehityksen edistäminen (YTKK26)

Koulutuksen järjestäjän tarkennus

- Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys, 2 osp

Koulutuksen järjestäjän toteutus

Oppilaitostoteutus

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitostoteutuksessa opiskelija hankkii osaamista itsenäisesti tehtävillä harjoituksilla tai pari- ja ryhmätöillä. Oppimisen käytetään verkkomateriaalia tai muuta materiaalia. Osaamista voidaan hankkia myös ammatillisiin tutkinnon osiin tai teemoihin yhdistettyinä tehtävinä tai harjoituksina. Toteutukset on aikataulutettu tutkinnoista ja yksiköistä riippuen joko puhtaina YTO-jaksoina tai ammatillisten opintojen rinnalla. Lisäksi lähitoteutusten rinnalla järjestetään YTO-työpajatarjontaa. YTO-työpajojen tarjonta vaihtelee yksikkökohtaisesti.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Verkkototeutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa verkko-opintoina kaikki yhteisten tutkinnon osien pakolliset osat sekä laajan valikoiman valinnaisia osaamistavoitteita.

Verkkokurssien toteutus noudattaa yhteisesti sovittua jaksojärjestelmää eli verkkokurssit alkavat pääsääntöisesti noin viiden viikon välein. Yhden verkkokurssin ohjeellinen suorittamisaika on yksi jakso. Opinto-ohjaaja/tutor-opettaja nostaa opiskelijan verkko-kurssille Wilman kurssitarjottimen kautta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Ennen verkko-opiskelun aloittamista on hyvä varmistua, että opiskelijalla on riittävät tietotekniset valmiudet sekä kykyä lähes itsenäiseen opiskeluun.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Työelämätoteutus

Osaamisen hankkiminen

Savon ammattiopistossa ei ole voimassa olevaa toimintamallia YTOjen osaamisen hankkimiseen työpaikalla.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Perusteen sisältö

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kestävän kehityksen arviointi
Opiskelija

- perehtyy työpaikan tai alan toimintaan kestävän kehityksen näkökulmista

- arvioi työpaikan tai alan kestävään kehitykseen vaikuttavia tekijöitä
- tekee ehdotuksia kestävän kehityksen kehittämiskohteista.

Kestävän kehityksen toimintatapojen suunnittelu
Opiskelija

- määrittelee tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen työpaikallaan tai alallaan
- valitsee kestävää kehitystä edistävät keinot ja toimintatavat
- aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit
- suunnittelee tarvittavan yhteistyön.

Kestävän kehityksen aktiivisena toimijana toimiminen
Opiskelija

- toteuttaa kestävän kehityksen toimintatapoja työpaikallaan tai alallaan
- toimii kestävän kehityksen esimerkkinä ja kannustaa muita kestävän kehityksen toimintaan
- viestii toimintatapojen muutostarpeista.

Kestävän kehityksen toiminnan onnistumisen arvioiminen
Opiskelija

- arvioi toimintatapojen tai tuotosten muuttumista työpaikallaan tai alallaan
- esittää kehittämistarpeita kestävän kehityksen edistämiseen tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämisehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi